**********MIXED ADC 606
S170 P7 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
Serials Division
Washington DC 20540-4830

DRAUGAS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 08/25/00

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

PERIODICALS
August 25,
Vol. LXXXVIII

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS – FRIDAY, RUGPJŪČIO – AUGUST 25, 2000

Nr.166
Kaina 50 c.

Kapitalo išvežimas ir emigracija atnešė milijardinius nuostolius

Vilnius, rugpjūčio 24 d. (BNS) — Seimo centristas Kęstutis Glaveckas mano, kad tik padidėjusios užsienio investicijos gali sumažinti žmonių ir kapitalo „nutekėjimą" iš Lietuvos.

Spaudos konferencijoje ketvirtadienį K. Glaveckas siūlė valdininkams taikyti materialinę atsakomybę už valdymo klaidas, dėl kurių daugėja bankrutuojančių įmonių ir būsimų ekonominių emigrantų.

Jo teigimu, iš Lietuvos per pastarąjį dešimtmetį gyventi į užsienį išvyko apie 230,000 asmenų arba apie 13 proc. mokesčių mokėtojų. Dėl jų išvykimo, įvertinus prarastas išlaidas išsilavinimui ir negautą vidaus produktą, valstybė neteko 9,4 milijardų litų. Šią informaciją K. Glaveckas pateikė, remdamasis Statistikos departamento, Laisvosios rinkos instituto ir savo asmeniniais duomenimis.

K. Glaveckas pažymėjo, kad ekonominiai emigrantai mažina santykį tarp nedirbančiųjų ir nedirbančiųjų pastarųjų nenaudai. Mažėjant dirbančiųjų, mažėja išmokos socialinio draudimo sistemai, kuri ir taip yra atsidūrusi sudėtingoje finansinėje padėtyje.

Parlamentaro teigimu, 1993-1996 m. į užsienį buvo išvežamas Rusijoje uždirbtas Lietuvos verslininkų kapitalas, o nuo 1997 m. prasidėjo ir intensyvus žmonių išvykimas.

Įvertinęs išvežto kapitalo dydį ir nuostolius dėl emigracijos, K. Glaveckas teigė, jog 1997 m. Lietuvą neteko 3.1 milijardų litų, 1998 m. — 3.4 mlrd., 1999 m. — 3.3 milijardų litų. Į Lietuvą tuo metu iš užsienio buvo įvežta 1997 m. tik 79 milionai litų, 1998 m. — 1.2 milijardai litų, 1999 m. — 1.8 milijardai litų.

Iš Estijos per tą patį laikotarpį emigravo gerokai mažiau žmonių. K. Glavecko nuomone, Estijoje buvo gerokai daugiau „plyno lauko" užsienio investicijų negu Lietuvoje. Šios investicijos padėjo sukurti naujų darbo vietų ir suteikė galimybes užsidirbti.

Centristas mano, kad norinčiųjų emigruoti ateityje gali atsirasti dar daugiau, nes bankrutuojančių „Oruvos" ir „Inkaro avalynės" bendrovių likimas gali ištikti dar apie 800 įmonių. „Tai tik grandininės reakcijos pradžia", sakė jis.

Pasak K. Glavecko, valdininkai turėtų materialiai atsakyti už blogą valstybinių įmonių valdymą ir privačių įmonių kontrolę. Jis pasiūlė visiems politinio pasitikėjimo tarnautojams, kurie turės pasitraukti po Seimo rinkimų, išmokėti ne dviejų, bet vieno mėnesio atlyginimo dydžio išeitines pašalpas.

„Ir ministrai neturėtų gauti priedų prie atlyginimų, jeigu jų vadovaujamų ministerijų įtakoje esančiose srityse padėtis blogėja", siūlė K. Glaveckas.

Po naujojo Seimo pamatais dedama „bomba"

Vilnius, rugpjūčio 24 d. (Elta) — Socialdemokratinės koalicijos vadovai nuogąstauja, kad kadenciją baigiančio Seimo valdančioji dauguma vengia peržiūrėti šių metų biudžetą ir geriau linkusi kalbėti, pavyzdžiui, apie Lukiškių aikštės ateitį.

Ketvirtadienį su prezidentu Valdu Adamkumi susitikę koalicijos atstovai sakė, kad toks parlamentarų elgesys yra „bomba naujojo Seimo pamatams".

Naujosios demokratijos partijos pirmininkė, ekonomistė Kazimiera Prunskienė yra įsitikinusi, kad jau dabar šių metų biudžetą reikia sumažinti tiek, kiek sudaro jo deficitas. Šiuo metu tai yra daugiau nei 250 mln. litų. „Tačiau šių metų biudžetą slegia dar ir pernykštės 1.2 mlrd. litų skolos", priminė ji. Jeigu dėl to nebus priimti sprendimai, išrinktos valdžios pečius užguls apytiksliai 1.5 mlrd. litų dydžio įsiskolinimai lėšų valdytojams, o ateinančių metų biudžeto vykdymas atsidurs aklavietėje.

Pagal Konstituciją, valstybės biudžeto projektą vyriausybė turi sudaryti ir pateikti Seimui ne vėliau kaip prieš 75 dienas iki biudžetinių metų pabaigos, šiuo atveju iki spalio 17 d. Šį darbą stabdo būtent šiemetinio biudžeto reikalai, nes nesprendžiamas klausimas dėl jo sumažinimo.

Susitikime su V. Adamkumi dalyvavęs LDDP vadovas Česlovas Juršėnas sakė, kad nei iš vyriausybės, nei iš Seimo daugumos dėl to negirdi „jokių garsų", todėl paprašė prezidento paraginti premjerą Andrių Kubilių, kad šis biudžeto problemoms skirtų daugiau dėmesio ir apsispręstų, ar jį reikia peržiūrėti dabar, ar palikti naujai valdžiai.

*** Nuosaikiųjų konservatorių sąjunga** (NKS) pristatė savo kandidatų rinkimuose į Seimą sąrašą, kuriame pirmuoju įrašytas partijos vadas, buvęs premjeras Gediminas Vagnorius. Antras sąraše — NKS rinkimų štabo vadovas, buvęs Aukštesniojo administracinio teismo pirmininkas Stasys Šedbaras, trečias — sąjungos vicepirmininkas, parlamentaras Rimantas Pleikys. Toliau eina kiti Seimo nariai — Birutė Visokavičienė ir Kęstutis Skrebys. (BNS)

*** Pamatę kandidatų į Seimą sąrašą,** centristai prabilo apie partijos vadovo keitimą, tikina „Respublika". Paskelbus ilgai ir slaptai rengtus Lietuvos centro sąjungos (LCS) rinkimų sąrašus, partijos gretose kilo gerokas nepasitenkinimas sąrašus rengusiu organizacijos vadovu Romualdu Ozolu, o LCS skyrių nariai net ėmė kalbėti apie galimą partijos vado keitimą. Savo nepasitenkinimo R. Ozolo valdymu neslėpė net kai kurie Seimo nariai centristai, nors daugelis jų rinkimų sąraše įrašyti gana aukštai. Labiausiai nepasitenkinimą reiškė partijos skyrių vadai, tikėjęsi rinkimų sąraše būti kur kas aukščiau, nei buvo įrašyti.

*** 1999 metų turtingiausiu Lietuvos politiku tapo** ūkio ministras Valentinas Milaknis, vienas kompiuterijos bendrovės „Alna" savininkų ir buvusių vadovų. V. Milaknis keliais šimtais tūkstančių litų aplenkė ankstesnį šio vardo savininką Seimo narį, Valstiečių partijos vadą Ramūną Karbauskį. 1999 m. V. Milaknio turtas siekė 493,000 Lt, o 2000 metus ministras sutiko turėdamas jau daugiau nei 5 mln. litų. Ministro žmona Zofija valdo 73,000 litų vertės turtą. (Elta)

Nuotr.: Lietuvos prezidentas (ketvirtas iš kairės) priėmė JAV Kongreso narių patarėjų delegaciją.

Gedimino Žilinsko (Elta) nuotr.

Lietuvą aplankė JAV Kongreso narių patarėjų grupė

Vilnius, rugpjūčio 25 d. (BNS) — Lietuvoje viešinčios JAV Kongreso narių patarėjų grupės vadovas Philip Petersen spėja, kad Lietuvos priėmimas į NATO gali užsitęsti.

Ketvirtadienį JAV atstovai susitikime su prezidentu Valdu Adamkumi aptarė Lietuvos ir Jungtinių Valstijų bendradarbiavimą bei strateginius Lietuvos užsienio politikos siekius.

Ph. Petersen atsisakė spėlioti, kada Lietuva galėtų būti pakviesta prisijungti prie NATO. Jis pažymėjo, kad įvertinant tikrovę, Lietuvos priėmimas gali užsitęsti. Todėl, pasak Ph. Petersen, suvokdama tai, Lietuva turi dėti visas pastangas, kad būtų kuo geriau pasirengusi narystei NATO.

Kaip žinoma, Lietuva siekia būti pakviesta į sąjungą per 2002 metais rengiamą NATO viršūnių susitikimą.

Ph. Petersen mano, kad šiandien pagrindinis Lietuvos narystės NATO ramstis turėtų būti Lenkija. Jis pastebėjo, kad pastaraisiais metais dvišaliai Lietuvos ir Lenkijos santykiai plėtojosi labai sėkmingai. Todėl pareigūnas mano, kad ne tik JAV Kongresas, bet ir lietuvių bei lenkų bendruomenės Amerikoje gali padėti sukurti reikiamą politinę atmosferą, padėsiančią Lietuvai siekti narystės sąjungoje.

Patarėjas sakė, kad vienas pagrindinių delegacijos vizito tikslų — geriau susipažinti su politine ir ekonomine situacija Lietuvoje. Ph. Petersen teigimu, dauguma informacijos į Vakarų spaudą patenka iš Maskvos, todėl ji negali atspindėti tikrosios padėties.

Po susitikimo su Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu Philip Petersen pažymėjo, kad Potomac Foundation, kuriam jis vadovauja, siekdamas, kad Kongreso nariai kuo geriau susipažintų su padėtimi buvusiose komunistinio bloko valstybėse, kasmet organizuoja ir finansuoja Kongreso narių patarėjų vizitus į šias valstybes.

P. Petersen, kalbėdamas apie Lietuvos narystės NATO perspektyvas, pabrėžė, jog Lietuvai yra svarbu pademonstruoti, jog ji yra pasirengusi prisiimti narystės įsipareigojimus ir dalyvauti bendroje veikloje.

Patarėjo nuomonė, Lietuvos ketinimų rimtumą gali gerai įrodyti ir lėšos, skiriamos gynybos sistemai. Pasak P. Petersen, tai yra nepaprastai svarbus ženklas JAV Kongresui ir visuomenei. Jis pažymėjo, kad Lietuvos nenoras skirti daugiau pinigų savo gynybai, gali sukelti JAV piliečių abejones, ar jie turi remti savo pinigais Lietuvos priėmimą į NATO.

Kitas JAV visuomenei svarbus veiksnys, parodantis Lietuvos norą tapti NATO nare, yra tai, kaip Lietuva sprendžia holokausto ir karo nusikaltėlių, kaltinamų žydų genocidu, problemas. Patarėjas pažymėjo, kad Lietuvos sprendimai šiuo klausimu rodo jos norą priimti demokratiniame pasaulyje išpažįstamas vertybes.

Pokalbyje su JAV Kongreso delegacija V. Landsbergis savo ruožtu pažymėjo itin svarbią JAV paramą Lietuvos strateginiam siekiui — narystei NATO.

Tai — jau trečiasis tokio pobūdžio JAV Kongreso patarėjų vizitas. Delegacijos nariai yra pačių įtakingiausių JAV Senato bei Atstovų rūmų Užsienio reikalų, Ginkluotų pajėgų, Lėšų asignavimų komitetų narių patarėjai. Šis vizitas, kuris tęsis iki sekmadienio, sudaro prielaidas pristatyti strateginius Lietuvos užsienio politikos siekius ir krašto pažangą.

Iš viso Lietuvą per pastaruosius trejus metus aplankė 37 JAV Kongreso nariai.

Prokuratūra pateikė kaltinimą Seimo vadovo šmeižikui

Vilnius, rugpjūčio 23 d. (BNS) — Prieštaringai vertinamam verslininkui Jonui Urkai Vilniaus miesto apylinkės prokuratūra pareiškė kaltinimą dėl Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio apšmeižimo.

J. Urkai praėjusį penktadienį buvo pareikštas kaltinimas pagal Baudžiamojo kodekso (BK) straipsnį, numatantį atsakomybę už žinomai melagingų prasimanymų, žeminančių kito asmens garbę, skleidimą spaudinyje. Už šį nusikaltimą BK numato laisvės atėmimą iki 2 metų, arba pataisos darbus tam pačiam laikotarpiui, arba baudą.

Manoma, kad greičiausiai jau rugsėjį J. Urkos byla bus perduota teismui.

Verslininkui prokuratūra paskyrė kardomąją priemonę — rašytinį pasižadėjimą neišvykti.

J. Urkai bylą už V. Landsbergio apšmeižimą Generalinė prokuratūra iškėlė gegužės 29 dieną, kai verslininkas viešai pareiškė, kad prieš 5 metus, per dabar jau mirusį akademiką Raimundą Rajecką Seimo pirmininkui paskolino 100,000 JAV dolerių. Kaip tariamą paskolos raštelį, J. Urka pateikė 1995 m. gegužės 20 d. „paskolos sutartį", neva pasirašytą V. Landsbergio. Tačiau joje trūko tokiam dokumentui būdingų rekvizitų — skolintojo ir skolininko adresų, asmens kodų, klaidingai buvo nurodyti V. Landsbergio gimimo metai.

J. Urka paskolos sutarties originalo pareigūnams taip ir nepateikė, teigdamas, kad Lietuvoje negali būti atliktas kvalifikuotas tyrimas.

V. Landsbergis J. Urkos pareiškimus yra pavadinęs „kliedesiais".

Kovo 20 dieną J. Urka buvo paleistas iš Vilniaus sustiprinto režimo pataisos darbų kolonijos, kur atliko bausmę už svetimo turto iššvaistymą stambiu mastu. 1999 m. buvęs UAB „Svetur" generalinis direktorius J. Urka buvo nuteistas kalėti 5 metus už bendrovės turto iššvaistymą. Kadangi verslininkas buvo laikomas suimtas nuo 1997 metų, kardomojo kalinimo laikas jam buvo įskaitytas į bausmės laiką, ir atlikęs du trečdalius bausmės, šiemet kovą jis buvo paleistas iš įkalinimo įstaigos. Be to, prieš tai Aukščiausiasis teismas dar sutrumpino laisvės atėmimo bausmę nuteistajam.

*** Į Kauno bendrovę „Kautra" kreipėsi** šešiolika rugpjūčio pradžioje Lenkijos keliuose nukentėjusių keleivių, iš kurių dešimt pareiškė materialines pretenzijas. 9 keleiviai savo nuostolius įvertino 1,000 litų, keleivis iš Prancūzijos už patirtus nuostolius paprašė 16,000 Prancūzijos frankų (apie 8,000 litų). Gautas pretenzijas „Kautra" perduos lenkų draudimo firmai „PZU", kuri ir turės padengti nuostolius. „Kautra" ketina visiems keleiviams, vykusiems avariją patyrusiu autobusu, grąžinti pinigus už bilietus. Bilietas maršrutu „Paryžius – Vilnius" kainuoja 440 litų.

*** Valstybinė „Lietuvos avialinijų"** (LAL) bendrovė iki metų pabaigos planuoja žymiai sumažinti perteklinių darbuotojų skaičių ir atleisti 180 žmonių iš maždaug 1,200 dirbančiųjų. Privatizavimui ruošiama LAL privalo būti pertvarkyta ne tik sumažinant darbuotojų skaičių, bet ir atsisakant su pagrindine veikla nesusijusių padalinių, peržiūrint maršrutus. (Elta)

Sprogimo Rygoje pėdsakai neaplenkė ir Lietuvos

Vilnius, rugpjūčio 24 d. (BNS) — Latvijos policijos pareigūnai, tiriantys praėjusią savaitę įvykdyto sprogimo Rygoje aplinkybes, vienoje prielaidų mini ir didžiausią Lietuvos mažmeninės prekybos bendrovę „Vilniaus prekyba".

Pasak dienraščio „Lietuvos rytas", iš viso tiriamos keturios nusikaltimo prielaidos. Pirmoji — verslo konkurentų veiksmai, antroji — dešiniųjų ar kairiųjų ekstremistų veiksmai, trečioji — psichiškai nesveiko žmogaus, išmanančio sprogmenis, nusikaltimas ir ketvirtoji — vietinių turgaus prekeivių kerštas, susijęs su tuo, kad Latvijoje aštėja smulkiųjų ir didžiųjų verslininkų santykiai.

Labiausiai pagrįsta Latvijos policija laiko pirmąją prielaidą, pagal kurią gali būti aptikta Rusijos ar Ukrainos verslo struktūrų pėdsakų. Skandinavijos susivienijimas „ICA Group", Latvijoje valdantis didžiausią prekybos centrų tinklą RIMI, kur ir įvyko sprogimas, pastaruoju metu ėmė rimtai domėtis Rusijos ir Ukrainos rinkomis.

„Lietuvos ryto" teigimu, „ICA Group" turi tikslų ir Lietuvoje — šiam Skandinavijos susivienijimui priklausanti įmonė yra tapusi bendrovės „Ekovalda", kuriai priklauso „Ekonomijos" parduotuvių tinklas, verslo bendrininke. Spėjama, kad į „ICA Group" plėtrą Baltijos regione galėjo skausmingai sureaguoti bendrovė „Vilniaus prekyba", valdanti parduotuvių tinklą, kuris konkuruoja su „Ekonomija".

Neseniai „Vilniaus prekyba" paskelbė apie planus steigti savo parduotuves Latvijoje.

„Vilniaus prekybos" generalinis direktorius Ignas Staškevičius šiuos įtarimus pavadino „muilo burbulu". „Niekada nebuvome nė menkiausiai įtariami dėl jokių nusižengimų Lietuvoje. Tie, kurie mus pažįsta, įskaitant ir mūsų konkurentus, niekada nepatvirtintų tokių įtarimų. Galbūt todėl gandai ir sklinda ne Lietuvoje. Tuo tarpu sensacijų ieškotojai gali pasinaudoti bet kuriomis jiems pakištomis versijomis", sakė I. Staškevičius.

Kartu jis patvirtino, kad nei sprogimai, nei įtarimai nesutrukdys „Vilniaus prekybai" Latvijoje steigti parduotuves. „Mums įdomi Latvijos rinka. Kol joje tėra vienas aiškus lyderis, yra vietos ir antram rimtam veikėjui", sakė I. Staškevičius.

„Ekovaldos" direktorius Darius Krasaitis taip pat sakė nemanąs, kad teroro veiksmai Rygoje susiję su prekybininkų konkurencija. Pasak jo, net ir Lietuvoje dar yra vietos plėstis, todėl nėra jokio reikalo ieškoti nišų veiklai, žlugdant konkurentus.

Praėjusį ketvirtadienį per sprogimą RIMI parduotuvėje Rygoje nukentėjo 35 žmonės, iš kurių viena moteris vėliau nuo sužeidimų mirė. Kitų dviejų sunkiai nukentėjusių ir gydomų užsienyje būklė sunki.

Registracijos spaudas lietuviškame pase nebus privalomas

Vilnius, rugpjūčio 23 d. (Elta) — Trečiadienį, pakeisdama duomenų apie asmens nuolatinę gyvenamąją vietą įrašymo pase ir registravimo tvarką, vyriausybė dar kartą patvirtino, jog nuo rugsėjo 1 dienos įrašas apie nuolatinę gyvenamąją vietą pase nebus privalomas.

Teikiamoje tvarkoje nustatoma, kad duomenis apie piliečių, gyvenančių savivaldybių centruose, nuolatinę gyvenamąją vietą ir išvykimą iš jos bei gyvenamosios vietos apskaitos dokumentuose įrašo policijos komisariatų migracijos tarnybos.

Kaimo gyvenamųjų vietovių seniūnijos ar miestuose, kur nėra migracijos tarnybų, įrašus darys seniūnai.

Duomenys apie piliečio išvykimą iš nuolatinės gyvenamosios vietos turės būti įrašomi gyvenamosios vietos apskaitos dokumentuose ir pagal gyvenamosios patalpos savininko ar jo įgalioto asmens prašymą.

Duomenys apie piliečio nuolatinę gyvenamąją vietą puse bus įrašomi jam pageidaujant. Gyvenant keliose vietose pase bei kituose dokumentuose bus įrašoma tik viena gyvenamoji vieta.

Keičiant gyvenamąją vietą, reikės užpildyti laisvos formos prašymą.

Taisyklės taip pat numato, kad pateikusiam dokumentus pakeisti pasą piliečiui bus išduotas laikinasis piliečio pažymėjimas. Iki šiol toks dokumentas buvo išduodamas tik pametus ar kitaip praradus pasą.

Prievolė nurodyti gyvenamąją vietą asmens dokumente panaikinama pagal šių metų kovo 30 dieną Seime priimtą Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo įgyvendinimo įstatymą.

Tuo tarpu Lietuva iš esmės naujai gyvenamosios vietos nurodymo tvarkai, kai visi reikiami duomenys bus kaupiami atitinkamuose registruose, rengsis dar daugiau kaip dvejus metus — iki 2003 metų sausio 1 dienos.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 25 d.: Šv. Liudvikas, Šv. Juozapas Calasanz; Didirė, Liucilė, Mangailas, Mangailė, Patricija.

Rugpjūčio 26 d.: Adelina, Aleksandras, Alginte, Gailius, Gailutė, Valmantas, Zefirinas.

SPORTO APŽVALGA

Redaktorė Irena Regienė

METINIS VISUOTINIS ŠALFASS SUVAŽIAVIMAS

Metinis visuotinis 2000 m. ŠALFASS-gos suvažiavimas įvyks 2000 m. lapkričio 18 d., šeštadienį, vyks Toronto Lietuvių namuose, 1573 Bloor St. West, Toronto, Ont., Kanadoje. Telefonas 416-532-3311.

Suvažiavimo pradžia — 11 val. ryto.

Pagal ŠALFASS-gos Statutą, suvažiavime sprendžiamuoju balsu dalyvauja sporto klubų rinktieji atstovai, sporto klubų pirmininkai ar jų įgaliotiniai, ŠALFASS-gos rinktieji bei skirtieji pareigūnai ir ŠALFASS-gos garbės nariai.

Patariamuoju balsu kviečiami dalyvauti sporto darbuotojai, fizinio auklėjimo mokytojai, sporto veteranai, lietuviškų organizacijų bei spaudos atstovai ir visi lietuvių sportiniu judėjimu besidomį asmenys.

Smulkios informacijos pranešamos ŠALFASS-gos sporto klubams ir ŠALFASS-gos pareigūnams. Organizacijos ar asmenys, norintieji gauti smulkesnių informacijų ar pateikti pasiūlymų, prašomi kreiptis į ŠALFASS-gos Centro valdybos pirmininką Audrių Šileiką, 150 Colbeck St., Toronto, Ont. M6S 1V7, Canada. Tel. 416-767-6520. Faksas: 416-760-9843. E-mail: hrc@idirect.com

Sporto klubai, ŠALFASS-gos pareigūnai ir sporto darbuotojai prašomi visu rimtumu atsižvelgti į mūsų sportinio gyvenimo gyvybinius reikalus ir pasistengti suvažiavime dalyvauti.

ŠALFASS-gos Centro valdyba

VII PASAULIO LIETUVIŲ KALNŲ SLIDINĖJIMO VARŽYBOS

Kalifornijos Lietuvių sporto klubas „Banga" rengia pasaulio lietuvių slidinėtojų suvažiavimą — iškylą, 2001 m. kovo 24-30 d., Mammoth Mountain slidinėjimo kurorte, Kalifornijoje, JAV.

Lietuvos Kalnų slidinėjimo federacijos ir ŠALFASS-gos pritarimu bei pavedimu, šios iškylos metu bus vykdomos VII Pasaulio lietuvių kalnų slidinėjimo varžybos, kurios numatomos 2001 m. kovo 28 d. Programoje — slalomo ir didžiojo slalomo rungtys įvairiose klasėse pagal dalyvių amžių. Klasių skaičius bei amžius bus nustatyta vėliau.

Visuotinis ŠALFASS-gos suvažiavimas, vykęs 1999 m. lapkričio 13 d., Clevelande, principiniai pritarė šių varžybų vykdymui ir patvirtino LSK „Bangą", kaip jų rengėją, bendradarbiaujant su ŠALFASS-gos Slidinėjimo komitetu.

ŠALFASS-gos Centro valdyba, iš savo pusės, tvirtina šių varžybų organizacinį komitetą, kuriam vadovauja Algirdas Šėkas, 20291 Deervale Lane, Huntington Beach, CA 92646, USA. Telefonas: 714-968-8124; Fax 805-527-4675; E-mail LTSKISUMMIT2001@AOL.COM

Website: WWW.LITHUANIAWEB.COM/SKISUMMIT

ŠALFASS-gos C. valdybos įgaliotiniu prie org. k-to yra ŠALFASS-gos slidinėjimo k-to vicepirmininkas ir JAV lietuvių slidinėtojų koordinatorius Vytenis Čiurlionis, 19755 Upper Terrace Drive, Euclid, OH 44117, USA. Tel.: 216-481-1525; Faksas: 216-486-8804; E-mail: vciurlionis@msn.com

Dalyvauti kviečiami visi lietuvių kilmės slidinėtojai iš visų pasaulio kraštų. Dalyvių skaičius neapribotas.

Tolimesnės informacijos bus nuolatos skelbiamos.

Daugiau informacijos? Kreipkitės į A. Šėką ar V. Čiurlionį.

ŠALFASS-gos Centro valdyba

OLIMPINĖMS ŽAIDYNĖMS ARTĖJANT

Daug olimpiečių iš Lietuvos

Lietuvių sporto gerbėjų dėmesys šiuo metu, be abejo, labiau nukreiptas į sparčiai artėjančias Sidnėjaus olimpines žaidynes, vyksiančias rugsėjo 15-spalio 1 d. tolimame kengūrų krašte.

Pagaliau Lietuvos Tautinio olimpinio komiteto (LTOK) vykdomasis komitetas neseniai patvirtino galutinį Lietuvos olimpinės rinktinės sąrašą. Jame matome, kad į Australiją vyks 62 mūsiškiai sportininkai: iš jų 50 individualių sporto šakų atstovai ir viena krepšinio komanda su 12 krepšininkų.

Kartu keliaus ir 43 treneriai, medikai bei vadovai.

Reikia pažymėti, jog Lietuvos misijos Australijoje vadovu paskirtas Algirdas Raslanas, o Kazys Steponavičius — jo pavaduotoju. Olimpinio atašė pareigose žymimas Australijoje gyvenantis lietuvių sporto ir spaudos darbuotojas Antanas Laukaitis.

Įdomu, kad lengv. atletikos rinktinės sąrašas yra praplėstas. Jame matome ir Amerikos lietuvį Joną Motiejūną bei vietinę bėgikę — Žaną Mininą, kurių nebuvo ankstesniame sąraše. Be šių į olimpines žaidynes vyksta dar 17 Lietuvos rinktinės lengv. atletikos atstovų. Jų tarpe yra ir JAV studijuojanti bėgikė Agnė Visockaitė. Lengv. atletikos rinktinės vadovas yra Antanas Baužys, o vyr. treneris — Aleksas Stanislovaitis.

Į krepšinio rinktinę pretenduoja 16 žaidėjų, iš kurių vyks 12. Dabar dar, atkritus ir Arvydui Saboniui, kuris nusprendė liktis namuose, Lietuvoje, ir gydytis, iš šio sąrašo nubyrės tik trys. Gaila, kad šį kartą olimpiadoje nematysime geriausių Lietuvos krepšininkų — be Sabonio nežais ir Žydrūnas Ilgauskas, o taip pat traumą besigydantis Artūras Karnišovas. Krepšinio rinktinės vyr. treneriu yra iš „Žalgirio" iš vyr. trenerio pareigų pasitraukęs Jonas Kazlauskas; jam talkins keturi padėjėjai, jų tarpe amerikietis Dan Nelson.

Edvardas Šulaitis

Lauros Drulaitės ir Dainos Maciunaitės puiki pasuotė baigiasi įmestu krepšiu ir dviem taškais „Aro" komandos sąskaiton.

PASIRYŽIMAS NUGALI KLIŪTIS

Š. m. gegužės 3 ir 4 d. Hamiltone, Kanadoje, vyko ŠALFAS s-gos Jaunių krepšinio turnyras. Jame Philadelphijos „Aro" klubo mergaičių B grupės komanda laimėjo trečią vietą. Kad ši komanda iškovojo trečiąją vietą, buvo nuostabu, bet kad ji galėjo „susiklijuoti" — dar nuostabiau!

Nepaisant, kad Philadelphijos lietuvių bendruomenė negausi ir išsiplėtusi per tris valstijas, mes sugebam dirbti kaip viena didelė šeima, kurios tikslas perduoti savo vaikams lietuvišką kultūrą, kalbą ir dvasią. Pasiekti tai yra įvairių būdų, o vienas jų yra sportas. Per sportą į savo „šeimynėlę" galime žymiai lengviau pritraukti ne vien įvairias Amerikos lietuvių kartas, bet ir dabar atvykstančius iš Lietuvos.

Turėdami tai omenyje, prieš 5 metus atkūrėm per 30 metų čia snaudusį „Aro" sporto klubą. Pradžia nebuvo lengva. Atsikūrę, prieš penketą metų pirmą kartą nuvykome į Hamiltone ruoštą krepšinio turnyrą. Nuvykome su viena komanda, su šešiais žaidėjais — keturiais berniukais ir dviem mergaitėm. Pralaimėjom visas rungtynes!!! Tačiau grįžome pilni entuziazmo, geros nuotaikos ir nekantriai laukdami kitų metų krepšinio pirmenybių.

Kiti treji metai nebuvo geresni — laimėjom tik dvejas rungtynes. Vienerias laimėjo mūsų jauniausieji žaidėjai (molekulės), o antras - mūsų berniukų komanda. Nors per pirmus ketverius metus telaimėjome dvejas rungtynes, mūsų narių skaičius augo. Pradėdami šiuos mūsų gyvavimo penktus metus, turime jau 30 narių.

Šį pavasarį ruošiantis turnyrui Hamiltone, susidūrėme su nauju rūpesčiu. Turėjome pakankamai žaidėjų sudaryti visas komandas, tik ne mergaičių B. O mūsų tarpe buvo kelios mergaitės, labai norinčios žaisti. Ką daryti? Kaip išsisukti iš šios padėties?

Jausdamiesi viena šeima, pradėjome reikalą svarstyti šeimyniškai. Matėm, kad žūtbūt turime sudaryti mergaičių B komandą. Vienas šeimos narys - Vytautas Maciūnas pasisiūlė bandyti rasti žaidėjas, kad būtų galima suorganizuoti mergaičių B komandą. Ieškojo jų visose trijose valstijose, bet nerado. Tačiau nenustojo vilties. Paskambino Pranui Gvildžiui, New Yorko lietuvių „Atletų" sporto klubo pirmininkui. Besikalbant paaiškėjo, kad New Yorke tokia pat padėtis. Yra kelios norinčios žaisti mergaitės, bet nėra komandos.

Įsitikinę, kad būtina suteikti progą mergaitėms žaisti Hamiltone, Maciūnas ir Gvildys nutarė pabandyti sudaryti vieną bendrą komandą, sujungiant New Yorko mergaites su „Aro" mergaitėmis. Mintis puiki, bet ar įmanoma? Atstumas tarp New Yorko ir Philadelphijos 100 mylių, o juk reikės bent kelių bendrų treniruočių, kelių draugiškų rungtynių... Tačiau 200 mylių — pirmyn ir atgal — ne juokai!

Jei turi tikslą ir pasiryžimą — nesunku dirbti, nesunku jo siekti. Taip įsitikinę, savaitgaliais pasikeisdami, pradėjo vežioti mergaites į treniruotes; vieną kartą į New Yorką, kitą — į Philadelphią. Jų gerus norus ir pastangas parėmė mergaičių tėvai. Kelionė į tokias treniruotes pareikalauja ne kelių valandų, bet visos dienos. O namie gi dar laukia pamokos ir darbai.

Taip susidarė mūsų bendra komanda ir pradėjome ruoštis turnyrui.

Vykome į Hamiltoną su šešiomis žaidėjomis, nežinodami, kaip pavyks. Ar mūsų dviejų mėnesių treniruotės tinkamai paruošė mergaites kovoti prieš Čikagą, Clevelandą, Torontą? Nežinojome ,kaip pavyks, bet buvom įsitikinę, kad kovosim iki paskutiniųjų... Taip ir žaidėme!!! Žaidėme visomis jėgomis, visa siela. Žaidėm ketverias rungtynes, laimėjom trejas. Ir trečia vieta buvo mūsų! „Ekspertai" išplėtė akis!

Šių metų pasiekimai buvo geriausi. Mergaitės laimėjo trejas rungtynes, berniukai tik vienerias, bet jie buvo stiprūs varžovai kitoms komandoms. Taip pat šiais metais „Aras" pirmą kartą savo veikloje pasiuntė Vyrų B ir Moterų B komandas į Baltimorėje vykusias ŠALFASS-gos pirmenybių rungtynes. Mūsų Moterų komanda ten iškovojo antrą vietą.

Šiandien „Aras" veržiasi pirmyn, dėka šeimos nariams, kuriems nepriimtinas žodis „neįmanoma".

Įsitikinome, kad jei, nepaisant kliūčių, ryžtingai siekiama užsibrėžto tikslo, anksčiau ar vėliau jis vainikuojamas laimėjimu. „Aras" skečia savo sparnus.

Rimas Gedeika

Philadelphios „Aro" mergaičių B komanda laimėjusi 3 vietą ŠALFAS s-gos jaunių krepšinio pirmenybėse, š.m. gegužės 3 ir 4 d. vykusiose Hamilton, Kanadoje. Iš k.: Lina Maciūnaitė, Daina Maciūnaitė, Rūta Bagdonavičiūtė, Rose Hodgson ir treneris Vytautas Maciūnas. Trūksta niujorkiečių — Lauros Drūlaitės ir Justinos Ivaškaitės.

„LITUANICOS" FUTBOLO TURNYRAS

Rugpjūčio 19 d. popietę savoje aikštėje prie Pasaulio Lietuvių centro Lemonte, savo veiklos 50-metį minintis „Lituanicos" futbolo klubas (amerikiečių tarpe jis žinomas „Liths" vardu) surengė vasarinį futbolo turnyrą. Anksčiau tokie turnyrai būdavo ruošiami kiekvieną vasarą, tačiau paskutiniais metais ta tradicija buvo nutrūkusi.

Čia buvo rungtyniaujama vyrų ir veteranų grupėse. Vyrų lietuvių vienuolikė surinko vienodą taškų skaičių (po 4) kaip ir čekų „Sparta". Tačiau, dėl geresnio įvarčių santykio, pirmoji vieta teko čekams, nors jie sužaidė lygiomis — 2-2 su mūsiškiais, jie nemaža įvarčių įkrovė meksikiečių „San Antonio" komandai, kuri vėliau sumanė važiuoti namo, nelaukdama rungtynių su lietuviais. Taigi mūsiškiams buvo užskaityta tik 1-0 pergalė prieš juos.

Rungtynėse prieš „Spartą" abu įvarčius įmušė Lietuvoje buvęs žymus futbolininkas Laimonas Bytautas, kurio didelis įnašas jaučiamas kiekvienose rungtynėse. Gaila, kad negalėjo žaisti Virgis Žuromskis ir keli kiti geresnieji „Lituanicos" žaidėjai. Rungtyniaujant pilnoje sudėtyje lietuvių pergalė būtų buvusi garantuota.

Veteranų grupėje „Lituanica" taip pat užėmė II vietą. Mūsiškių eilėse matėsi nemaža buvusių žvaigždžių, kurių dėka anksčiau „Lituanica" buvo viena stipriausiųjų komandų Čikagoje ir apylinkėse. Vartus gynė buvęs „All-American" iš Indianos universiteto Jonas Putna. Kartais aikštėn išeidavo ir 65 m. amžiaus Don Brandonissio, kuris jau ilgus dešimtmečius reiškiasi „Lituanicos" klube. Šis vyras ne tik žaidė, bet ir dešreles kepė, ir kitaip prisidėjo prie turnyro pasisekimo.

Šį sekmadienį, rugpjūčio 27 d. 3 val. p.p. visi futbolo mėgėjai kviečiami į tą pačią aikštę (prie PL centro), kur vyks pirmosios 2000-2001 metų pirmenybių rungtynės. Bus rungtyniaujama prieš stiproką „Pegasus" vienuolikę, anksčiau žaidžiusią „major" divizijoje.

E.Š.

• **Nėra karingų tautų — tik karingi tautų vadai.**

Ralph Bunche

LFK „Lituanica" veteranai dalyvavę klubo tradiciniame vasaros turnyre. Nuotr. E. Šulaičio

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: $100.00. Foreign countries $115.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	$100.00	$60.00	$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$115.00	$65.00	$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	$60.00	$45.00	$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$65.00	$50.00	$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	$500.00	$250.00	
Reguliariu paštu	$100.00	$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	$160.00	$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	$55.00		

Vyriausia redaktorė – **Danutė Bindokienė**
Administratorius – **Valentinas Krumplis**
Moderatorius – **kun. Viktoras Rimšelis**

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak. Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3900

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S.Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

2000 m. Š. A. Baltiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės vyks 2000 m. rugsėjo 9 ir 10 d., Iroquois Ridge High School, Oakville, Ont. Rengia — ŠALFASS-gos Lengv. atletikos komitetas. Ryšys: Irena Wilkinson, 2783 Kinnerton Cresc., Mississauga, Ont. L5K 2B3; tel. 905-822-0302; faks. 416-808-5215 Barrie Wilkinson vardu; E-mail:iwilkinson@colosseum.com papildomi ryšiai: Algis Malinauskas, tel. 905-844-7694 ir Algirdas Bielskus

DABARTINIO KAIMO PAKRAŠTY II

BRONIUS NAINYS

Praėjusį ketvirtadienį, rugpjūčio 17-tą, išspausdintame mano rašinyje minėtas klebonas, jeigu į Ameriką ir išskrido, sugrįš ir, parsigabenęs pagalbos, dirbs savo parapijos žmonių gerovei. Rūpinsis jų dvasios, o taip pat ir materialiniais reikalais, aplink save telks ir auklės jaunimą. Toks jo pasiryžimas, ir tai yra malonus šviesuliukas niūrioje Pašvitinio parapijos aplinkoje. Bet kas atsitiks su tame pačiame mano rašinyje minėtu jaunuoliu, jeigu jis kartu su savo sužadėtine kaip nors į Ameriką nusikrapštys? Atsakymas aiškus: Lietuva jį tik kaip svečią ir tik retkarčiais beišvys. O jo šeima bus tik amerikoniukės ar amerikoniukai, ir nieko daugiau. Ar Lietuva to nesupranta? O jeigu supranta, tai ar to nori? „Aišku, kad ne" — atsakys kiekvienas rimtesnis Lietuvos politikas, jaučiantis atsakomybę savo tautai ir valstybei.

Ką tada toks politikas turi daryti? Ar jis nori ką nors daryti, ar žino ką daryti?

„Visomis išgalėmis ir labai ryžtingai reikia pasukti kaimą link specializuoto, stambėjančio, kooperuoto, disponuojančio naujomis technologijomis, su modernia ir efektyvia valstybės parama žemės ūkio link. Kartu reikia kurti kaimo verslą ir socialinio kaimo sektorius. Visas kaimas turi būti tvarkomas taip, kad niekas nebūtų iš jo išvaromas, priešingai — galėtų jame kurtis kas nori ir gali", — aiškina Lietuvos centro sąjungos pirmininkas Romualdas Ozolas, aptardamas centristų naują, būsimo Seimo rinkėjams siūlomą, programą. Pagal šį principą kitas centristas Regimantas Čiupaila paruošė naują, kruopščią kaimo politikos programą, kuri įjungta į centristų siūlomos naujos politikos rėmus. Tai akademinis, o kartu ir praktinis, turbūt iš viso pirmas rimtesnis siūlymas merdinčiam kaimui atgaivinti bei jo gerovei vystyti. Čiupaila pabrėžia keturis pagrindinius tikslus:

a. Lietuvos kaimas ir jo pagrindinis veiklos sektorius — žemės ūkio gaminiai ir jų perdirbimas — turi būti aukštai konkurencingas;

b. teikiamų gaminių kokybė turi atitikti aukščiausius keliamus reikalavimus;

c. turi būti užtikrintas kaime gyvenančių ir dirbančių žmonių tinkamas pragyvenimo bei socialinių paslaugų lygis;

d. turi būti tausojami ištekliai ir saugoma aplinka.

Tiems tikslams siekti Čiupaila siūlo kaimą pertvarkyti į paveikių gamybinių ūkių ir socialinį kaimą, ir nustatyti gamybos pirmumus pagal jų poveikį rinkai. Pagal jį, pirmumai būtų tokie: pienas ir jo gaminiai; mėsa — gyvulininkystė, paukštininkystė; grūdų auginimas ir gaminiai; cukrinių runkelių auginimas ir perdirbimas; linininkystė, rapsų auginimas ir perdirbimas, sodininkystė bei daržininkystė, ekologinė žemdirbystė. Ir, savo teiginius papildydamas, autorius ypatingai pabrėžia to viso vyksmo pačią pagrindinę sudedamąją dalį — gaminių rinką.

Geri tie Čiupailos siūlymai ir pagirtinas jo rinkos būtinumo supratimas, nes be pardavimo galimybių kalbėti, nors ir apie aukščiausios kokybės gamybą, yra tik beprasmis pilstymas iš tuščio į kiaurą. Kur gaminį dėsi, jeigu negalėsi jo parduoti? Bet kaip giliai rinkos galimybių supratimo klausimas yra įsišaknijęs tarp Lietuvos politikų? Ypač jos paieška apie kurią garsiai kalbėjo ir pats prezidentas rinkiminėje eigoje, ir daug kartų kartojo, jau aukščiausioje kėdėje sėdėdamas. Ar valstybei vadovaujantieji Lietuvos politikai tai supranta ir ar pajėgūs tokio užmojo imtis? Ar apie jį dar tik kalbėti temoka? Ar yra tokiam darbui pasiruošusių privačių verslininkų? Ar Lietuvoje aplamai suvokiama, kas yra ir ką reiškia gaminio pardavimas, kai okupacijos laikotarpiu viską „nupirkdavo" valstybė ir tuo amatu gamintojui rūpintis nereikėjo?

Šalia centristų puoselėjamos naujos politikos ir jų čia minėto požiūrio į Lietuvos kaimą, dar teko susipažinti su moderniųjų krikščionių demokratų puoselėjama nauja politika bei kai kurių jų požiūriais į tuos pačius kaimo reikalus. Rašytos programos dar nemačiau, bet platokai tuos klausimus teko aptarti su jų, gal geriausiai kaimą pažįstančia, daug metų didelio kolūkio, vėliau bendrovės, ekonomiste dirbusia, Seimo nare ir vėl ketinančia į jį grįžti, uolia sąjūdininke Marija Šeriene. Jos mintys panašios, tik dar labiau rinkos klausimą ryškinančios ir, šalia užsienio rinkos, jos ieškančios viduje, gal per kooperatinę sistemą, kuriai kurti planai jau irgi aptariami. Pagal ją, daugybę savų žemės išteklių turinčiai ir visko prisiauginti bei prisigaminti galinčiai, Lietuvai turėtų būti tikrai nejauku, stebint miestuose pardavinėjamus importuotus kasdieninio maisto gaminius, kai vietiniai gamintojai skundžiasi, neturį kur jų dėti. Jeigu tai tik kokybės klausimas, tai tikrai neturėtų būti sunku jį išspręsti.

Iš Centro sąjungos skyriaus JAV pobūvio Rochesteryje, Aruno ir Pamelos Česonių namuose: svečiai iš Baltimorės — Janina ir Balys Brasauskai su „Draugo" bendradarbiu Juozu Gaila.

Regimantas Čiupaila užsimena apie vangiai vykstančią žemės grąžinimo eigą ir chaotišką šio vyksmo padėtį. „Nežinia, kas ir kada šią sumaitotą padėtį išnarplios, nemokšiškiau tikrai nebuvo galima padaryti", — aiškina man vienas buvęs ūkininkas, neseniai savo žemę atgavęs. „Bet svarbiausia", — tęsia jis, — nėra kur ieškoti teisybės".

Taip. Tikrai nėra kur, nes Lietuvos politikoje savo atstovų kaimas kaip ir neturi. Apsiskelbusi kaimui atstovaujanti, Valstiečių sąjunga yra buvusių kolūkių nomenklatūrininkų sambūris, siekiantis savo rankose išlaikyti turėtą gerovę, todėl iki šiol savo buvusiems pavaldiniams, šalia bereikšmių streikų, dar nieko gero nedavusi. Kitoms partijoms kaimas, jeigu ir šiek tiek rūpi, tačiau bolševikmečiu sumiesčionėjusiems jų vadams mažai suprantamas. Ne daug apie tai žino, niekada kaimo nepažinę, dargi iš užsienio atvykę, nė prezidentūros vyriausieji. Tad kas šiandien tai, dabar skęstančiai, ne per seniai buvusiai lietuvių tautos bei valstybės tvirtovei gelbėjimosi ratą numes? Va, kur reikia naujos politikos. Ir ar centristų pasiūlymai bet kokį atgarsį ras ir ar jiems vykdyti noro užteks? Be to, kokią jėgą jie bei šiuo klausimu jiems pritariantieji krikščionys modernistai būsimame Seime turės?

Labai įdomus klausimas būtų bent pasvarstyti, kaip dabar atrodytų Lietuvos kaimas, jeigu prieškarinės nepriklausomos Lietuvos vadovų sukurta sistema būtų išlikusi nepaliesta. Laisvi, nepriklausomi, nuolat modernėjantys ir savo gamybą gerinantys, ūkininkai bei jų gaminių rinkai sukurtos akcininkų bendrovės, pvz., „Lietūkis", „Linas", „Pienocentras", „Maistas", žemės ūkio kooperatyvai ir jų sąjunga, šalia jų — rinkos varžovai laisvi pavieniai verslininkai, buvo gana vykęs ekonominės gerovės vystymosi variklis. Kur jis Lietuvos kaimą būtų nuvairavęs? Tikriausiai dėl jo padėties šiandien niekam ne tik nereikėtų verkti, bet jis galėtų ir elgetaujantį rytų kaimyną sušelpti. Žinoma, nebeatgaivinsim tos sistemos, net ir nekalčiausiai nužudytų iki šiol dar niekas neprikėlė, bet ją prisiminti ir bent atidžiau pastudijuoti tikrai vertėtų. Čia mano minėtos bendrovės tada irgi buvo kuriamos valstybės pagalba, valstybė jose ir akcijų turėjo, rinkas surasti padėjo, sutartimis užtikrino jų saugumą, paskolų garantijas. Šiandieninėje Lietuvoje žemės ūkio gaminių supirkimą vykdo arba kontroliuoja irgi valstybė. Naudos iš to mažai, o laisvai rinkai — tik didelis kliuvinys. Kodėl valstybė negalėtų įtaigauti kaimų organizuotis, sudaryti sąlygas steigti jiems kooperatyvus, jungti juos į atitinkamų paskirčių — sakykim, pagal gaminius — sąjungas ir padėti joms išsivystyti į šių šakų nepriklausomas verslo bendrovės? Piniginiams reikalams tvarkyti, steigti atitinkamą banką, nevengiant nė užsienio iniciatyvos bei kapitalo. Banko paskolomis galėtų būti sudaromos sąlygos žemdirbiams įsigyti modernios technikos, organizuojami jos aptarnautojų kursai. Prie pagrindinių ar vidurinių mokyklų steigiamos klasės gaminių kokybės gerinimo specialistams ruošti. Įstatymais sistemą apsaugoti nuo sukčių bei išnaudotojų.

Ar tokiam samprotavimui pasvarstyti naujos politikos kūrėjai nerastų laiko? Prie ežerėlio, o dar geriau — ant pievutės kurio nors kaimo pakrašty. Kad ir pats kaimas kai ką nugirsti galėtų, o, ko gero, ir savo trigrašį pridėti.

---

* **Kultūros paveldo centro specialistai pasiūlė** į nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą įtrauktų 11 objektų paskelbti kultūros paminklais: Šv. Stepono bažnyčią ir Šv. Mikalojaus bažnyčios pastatų virtinę Vilniuje, Biliūnų dvaro sodybą Raseinių rajone, Pažaislio kamaldulių vienuolyno ansamblį, Švč. Trejybės bažnyčios ansamblį Šiauliuose, Šv. apašt. evang. Mato parapinės bažnyčios pastatus Rokiškyje, Plungės, Raguvėlės bei Pakruojo dvaro sodybas, Atgailos kanauninkų vienuolyno ansamblį Molėtų rajone bei poeto V. Mačernio kapą Plungės rajone. (BNS)

* **Kultūros ministerija paskelbė konkursą** Lietuvos nacionalinio dramos teatro generalinio direktoriaus ir Valstybinio Vilniaus mažojo teatro vadovo pareigoms užimti. Kandidatuojantys į šiuos postus turi pateikti teatrų planą, kuriame aptariami repertuaro, trupės sudarymo, gastrolių, finansavimo klausimai, išmanyti Lietuvos teatrų bei bendrus kultūros reiškinius, mokėti užsienio kalbą, turėti ne mažesnę kaip 3 metų kultūros administravimo ir darbo teatre patirtį. Reikalingus dokumentus konkurso dalyviai turi pateikti iki rugpjūčio 31 dienos. (Elta)

Danutė Bindokienė

Ir žmogaus aplaidumas, ir gamtos išdaigos

Milijonai akrų gražiausių miškų paverčiami rūkstančiais nuodėguliais ir vėjo kedenamų pelenų krūvomis. Vien pagalvojus, kiek metų trunka, kol pušies ar ąžuolo daigeliukas išauga dangų parėmusiu medžiu, darosi liūdna. Ypač lietuviui, kuris su mišku nuo amžių turi tamprų giminystės ryšį. Šįmet Amerikos vakaruose ir pietvakariuose miškų gaisrai ypač gaivalingai siaučia. Nepaisant visų pastangų, jie beveik nesustabdomai plečiasi į vis didesnius plotus, pakeliui naikindami ir gamtos, ir žmogaus turtus. Iki šiol per eilę valstijų jau išdegė netoli 6 milijonų akrų miškų. Daugiausia nukentėjo Montana, Wyoming, Oregon, kiek mažiau Nevada, Washington, Utah valstijos. Tačiau gaisrų sezonas dar nepasibaigė. Reikės laukti vėlyvo rudens, kai prasidės lietūs ir liepsna pagaliau nusilenks vandeniui.

Ar šiais metais miškų gaisrai labiau išsiplėtę, kaip bet kuriais kitais? Tvirtinama, kad ne, nepaisant, kaip baisiai jie atrodo TV žinių laidose ar laikraščių puslapiuose. Nereikia net grįžti toli į praeitį — pavyzdžiui, 1988 metais gaisrai sunaikino 7.4 milijono akrų plotus; nedaug atsiliko ir 1996 metais, kai ugnis prarijo 6.7 mln. akrų. Taip pat daugelis prisimename gaisrus garsiajame Yellowstone parke, kur taip pat bet kokios žmonių pastangos sulaikyti ugnies slinktį buvo bevaisės, kol pagaliau žiema, pasibjaurėjusi liūdnu nuodėgulių vaizdu, viską paslėpė po baltu sniego apdangalu.

Vis tik manoma, kad šiemetiniai gaisrai yra labiau išsiplėtę, nuostolingesni ir pavojingesni negu bet kuomet anksčiau per pastarųjų penkiasdešimt metų laikotarpį. Deja, galo dar nematyti, nes ruduo ateina labai lėtais žingsniais, o ir tuomet niekas negali užtikrinti, kad jis bus lietingas.

Galbūt, stebint degančius miškų plotus, visų pirma tuos gaisrus siejame su Pietų ir Vidurio Amerikoje tyčiomis deginamais miškais ar džiunglėmis, ruošiant tuos plotus ganykloms bei žemės ūkio reikalams. Žmonija nuolat perspėjama apie pavojų, kurį visam planetos klimatui sukelia beatodairiškas želdinių naikinimas. Juk augmenija, ypač medžiai, švarina orą, sulaiko derlingo dirvožemio slinktį, apsaugo vandenį nuo per greito išgaravimo, teikia prieglobstį ir maistą nesuskaitomai daugybei paukščių, gyvūnų, o ką bekalbėti apie estetinį pasitenkinimą, dvasinį žmogaus pakilimą, atsidūrus natūraliausioje mūsų planetos šventovėje — miške.

Šiemetiniai, kaip ir kitais metais, miškų gaisrai Amerikoje kyla dėl dviejų pagrindinių priežasčių. Visų pirma — žmogaus aplaidumo, kai nerūpestingai paliktos laužavietės stovyklaujant, nusviesta tebedeganti cigaretės nuorūka ar kibirkštis, spragtelėjusi iš po traukinio ratų, padega sausą samanų, spyglių, pernykščių lapų dangą. Ugniai daug paskatinimo nereikia: ji randa kelius ir takelius, moka įkopti į aukščiausią medį, įstengia net savo vėją sudaryti, kad turėtų patogų būdą persimesti iš vienos vietos į kitą.

Antroji priežastis, jau nuo amžių gamtai— ir žmogui — pažįstama, tai žaibas. Manoma, kad ir žmonija savo gyvenimo priešaušryje susipažino su ugnimi tik per žaibo uždegtą medieną. Net audrai neištikus, įelektrinti debesys dažnai mėgsta pasisvaidyti žaibais ir įskelia liepsną, palankiomis sąlygomis išsiplečiančią į nesuvaldomą gaisrą. O tų palankių sąlygų šiemet pakankamai, nes daugelyje minėtų (ir kitų) valstijų siaučia sausros. Kai kurios valstijos jau kone nuo pavasario varžo savo gyventojų vandens naudojimą, bet labiausiai nusiskundžia ūkininkai, gyvulių augintojai, kad gamta jiems šiemet tikra pamotė, griebianti iš kišenių paskutinius išteklius.

Anksčiau šiais metais siautę gaisrai California, Colorado valstijose ir kai kuriose kitose padarė nuostolių ne tik gyvajai gamtai, bet sunaikino nemažai žmogaus nuosavybės — namų, kurie pasitaikė jiems ant kelio. Plečiantis miestams, žmogus vis labiau ilgisi „natūralios gamtos" ir statosi gyvenvietes kalnuose, miškuose, dykumose arba ant upių krantų, kiek galima arčiau vandens. Kol gamta kooperuoja ir toleruoja žmogaus įsibrovimą į jos karalystę, galima džiaugtis jos grožiu. Bet anksčiau ar vėliau kyla audra, gaisras, potvynis ir visos žmogaus pastangos „nugalėti laukinę gamtą" bematant pranyksta. Deja, tai nepakeičiama realybė.

LIETUVOS II EUCHARISTINIS KONGRESAS

Nr.8

Tėvas Renaud Marie kalbėjo, kad, kaip draugai renkasi vienas kitą, taip Jėzus renkasi mus. Jo pasirinkimas labai asmeniškas. Viešpats, žinodamas mūsų asmeninę istoriją, mums būdingus trūkumus ir mūsų silpnybes, renkasi mus laisva valia. Kaip jis tai daro ir kodėl — tai jo paslaptis. Du vienas kitą mylinčius žmones visada gaubia paslaptis. O paslaptis visada perduodama tyloje, daugiau žvilgsniu, šypsniu nei žodžiais. Tokia tyli Jėzaus meilės mums paslaptis yra Eucharistijoje. Pasak prelegento, Jėzaus santykis su kiekvienu žmogumi yra ypatingas dar ir tuo, kad Viešpats nori su mumis radikalios vienybės, iš kurios kyla džiaugsmas, leidžiantis mums išgyventi sunkius laikotarpius. „Eucharistija yra keleivio maistas, be kurio neprotinga būtų leistis į kelionę", — mokė jis. Draugystė yra tikra, jei ji daro mus geresnius, jei atsiveriame, jei ji tampa meilės mokykla, jei praplečia mūsų širdis. „Juo labiau mylime Jėzų, tuo labiau mylime kitus žmones, nes jie yra jo draugai. Todėl kartu bažnyčioje su kitais žmonėmis švenčiame Eucharistiją. Tai broliškos meilės sakramentas".

Konferencijos „Eucharistija ir radikalus savęs atidavimas" Jėzuitų bažnyčioje metu Meilės misijonierių (Motinos Teresės) seserys, remdamosi pavyzdžiais iš Šventojo Rašto, apžvelgė Eucharistijos ir tarnystės ryšį. Seserys ypač akcentavo Eucharistijos svarbą: „Jei ne Eucharistija, mūsų, krikščionių, veikla būtų tik kaip socialinių darbuotojų veikla", — sakė jos. Kretingos vienuolyne gyvenanti sesuo Amali iš Indijos pasakojo apie savo pašaukimą sekti Kristų; tai atsitikę prieš 17 metų. Vienuolė kalbėjo apie būtinybę atsisakyti savo egoizmo, pacitavo Motinos Teresės pamokymą duoti tol, kol skaudės. Anot jos, Artimo meilės misionierės nėra socialinės darbuotojos, jos yra kontempliatyvaus gyvenimo vienuolės. „Garbindami Jėzų Eucharistijoje, negalime pamiršti atstumtųjų, kenčiančiųjų ir mirštančiųjų. Jėzus alksta mūsų meilės vargšams. Vargšai išgyvena Jėzaus kančią, kurią mes minime per Eucharistiją", — sakė vienuolė. Po to konferencijos dalyviai buvo pakviesti diskusijai.

Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje fokoliarų judėjimo Lietuvoje koordinatorius Niko Tros pasidalijo mintimis apie Eucharistiją ir teisingumo darbus bei supažindino su fokoliarų judėjimo veikla, atskleidė jos esmę bei prasmę. Fokoliarų judėjimo Lietuvoje atstovai kalbėjo apie bendruomeninį gyvenimą bei ryšį su Eucharistija, liudydami pavyzdžiais iš savo bendruomenės gyvenimo.

Halės posėdžių salėje konferenciją „Eucharistija ir tarnystė" vedė Joseph Bastin iš Belgijos, gerai pažįstamas evangelizacinių renginių bei stovyklų dalyviams Lietuvoje. Šiuo metu J. Bastin gyvena jėzuitų įkurtoje bendruomenėje „La Viale Opstal". Jis aptarė revoliucingą permainą žvelgiant į tarnavimą Eucharistijos šviesoje. J. Bastin pirmiausia atkreipė dėmesį, kad Senojo Testamento žydams Dievo kultas tapatus tarnavimui. Eucharistija kaip dėkojimas yra atsakymas į Dievo palaiminimus. J. Bastin priminė, kad tikrasis tarnautojas yra Dievas, o žmogiškasis tarnavimas yra tik dalyvavimas Dievo tarnyboje („esame nenaudingi tarnai"). Kristus ragina norinčius jam tarnauti imti savo kryžių ir sekti juo iki mirties. Pasiskirstę grupėmis, konferencijos dalyviai dalijosi mintimis apie tarnystės sėkmę arti ir toli esantiems žmonėms. Dauguma teigė, kad sunku tarnauti šalia esančiam, matant jo trūkumus, tolerancijos stoką, sunku priimti žmogų tokį, koks jis yra, ir pamatyti jo panašumą į Viešpatį.

Po konferencijų autobusais Kongreso dalyviai vyko į Mišias Prisikėlimo bažnyčioje. Į Prisikėlimo bažnyčią, talpinančią apie 5,000 žmonių, visi susirinkusieji netilpo. Mišių koncelebracijai vadovavo Vilkaviškio vyskupas Juozas Žemaitis, MIC. Drauge su juo koncelebravo kardinolas V. Puljic, apaštališkasis nuncijus E. J. Ender, arkivyskupas S. Tamkevičius, vyskupas P. Baltakis, Lietuvos vyskupai J. Matulaitis, J. Preikšas, J. Boruta, R. Norvila, J. Tunaitis ir per 150 kunigų. Įžangos žodyje vyskupas J. Žemaitis kalbėjo apie įvairius pašaukimus bei dovanas, kurių davėjas yra tas pats Dievas. Ganytojas ypač dėkojo tikybos mokytojams, katechetams už jų tarnystę Bažnyčioje. Baigdamas Vilkaviškio vyskupas kvietė visus melsti naujų pašaukimų.

Mišių pamokslą pasakė vyskupas Jonas Boruta, SJ. Jis kalbėjo apie kunigystę kaip pašaukimą, netelpantį į profesijos rėmus. Anot jo, kunigystėje ir Dievui pašvęstajame gyvenime nėra atostogų nuo maldos. Vyskupas ragino nepasikliauti vien prigimtiniais talentais, metodika ar kitais vien žmogiškais dalykais, bet išlaikyti gyvą ryšį su Viešpačiu. Vyskupas J. Boruta minėjo XVII a. vykdytą Žemaičių vyskupijos vizitaciją, kurios metu atskleisti aplaidumo faktai leido įvykdyti Tridento Susirinkimo reformas. Pastoliais tebejuosiamos Prisikėlimo bažnyčios erdvėje vyskupas kalbėjo apie būtinybę derinti rūpinimąsi bažnyčios pastatais su neatidėliotina dabarties žmonių sielovada. Baigdamas paragino „neišbraukti iš kasdienės programos maldos ir Eucharistijos". Aukojimo metu buvo atneštos atnašos — duona, vynas, Rūpintojėlio skulptūra.

Po Mišių Kongreso dalyviai vėl susirinko į Halę, kur jų laukė Lietuvos vyskupų dovanota ir „Caritas" talkininkų surengta agapė. Susirinkusius linksmino folkloro ansamblis „Kupolė" ir Veronika Povilionienė.

Bus daugiau

NAUJOJI BANGA UŽLIEJO „DRAUGĄ"

BRONIUS JUODELIS

Daug bangų plukdė lietuvius per Atlantą į dėdės Samo ir klevo lapo svetingus krantus. Per Atlantą plaukė senosios bangos jauni vyrai, nenorėdami 25-erius metus tarnauti caro kariuomenėje. Plaukė ir intelektualai bei kunigai, negalėdami pakelti Lietuvos rusinimo ir spaudos draudimo, Amerikoje pradėję lietuviškus laikraščius bei knygas. Senoji banga atnešė ir pirmuosius „Draugo" redaktorius, mums gerai žinomą Leonardą Šimutį.

Pokario banga iš Vokietijos

Antrasis pasaulinis karas, sovietinė Lietuvos okupacija mūsų tautiečius išblaškė po visą pasaulį. Per 60,000 lietuvių. gelbėdami gyvybę, bėgdami nuo raudonojo teroro ir mirties kalėjimuose bei Sibiro platybėse, atsidūrė Vokietijoje, DP stovyklose ar kituose Vakarų Europos kraštuose. Daug didesni skaičiai liko amžinai ilsėtis Sibiro plotuose, amžino įšalo žemėje.

Mūsų bangai pokario DP stovyklose Vokietijoje į gimtuosius namus sugrįžti kelio nebuvo, nors atvykę į DP stovyklas sovietiniai politrukai labai kvietė į savo „rojų". Duonos ir pastogės mums reikėjo ieškoti svetur, už jūrų-marių.

Labiausiai patrauklūs buvo dėdės Samo krantai, su mūsų senąją banga, kuri mums ištiesė pagalbos ranką, su buto ir darbo garantijomis.

Man ir šiandien prisimena draugo Donato teta, mane sutikusi atplaukus į New Yorką. Pas ją išbuvau keturias dienas, jai berodant Kalėdoms pasipuošusį New Yorką, prieš skrendant į Čikagą, pas „sponsorių" — draugo Donato dėdę.

— Nupirkom viščiukų farmą su gyvenamais namais, — New Yorke man aiškino Donato teta.

— Iškviečiau iš Vokietijos 24 dypukus. Kur aš jiems rasiu darbus ir pastogę? Galės vištas auginti ir ten gyventi, — aiškino iš Lietuvos kaimo jauna atvykusi Donato teta.

— Tiek daug dypukų iškvietėt. O viščiukų farma ar daug kainavo? — klausiau.

— Trisdešimt tūkstančių dolerių.

Po pusmečio gavau Donato tetos laišką. Jame skundėsi, kad visi dypukai iš viščiukų farmos išlakstė.

— Teko tą farmą su nuostoliu parduoti, — ji rašė.

Labai daug karo bangos atneštų lietuvių suplaukė į Čikagą, kur buvo „Draugo" dienraštis, Lietuvos Vyčiai ir daug senosios bangos lietuvių. Netrukus Vokietijoje ėjusiems mūsų lietuviškiems laikraščiams, tik atvykę, suradę darbus ir gavę pirmąsias algas, tuoj pat prenumeravome ir skaitėme „Draugą". Jis mums buvo svarbus ryšininkas naujuose lietuviškos veiklos plotuose ir ryšys su pavergta tėvyne, esančia už geležinės uždangos.

Pokario banga greit „atbangavo" ir į „Draugo" pastogę. Redakcijoje dirbo ar dirba kun. dr. Juozas Prunskis, kun. Kazimieras Barauskas, Aloyzas Baronas, Bronius Kviklys, Kazys Bradūnas, kun. Pranas Garšva, dabartinė vyr. redaktorė Danutė Bindokienė, Irena Regienė, kun. Viktoras Rimšelis ir kiti. Administracijoje dirbo Jonas Valaitis, Stasys Džiugas, Viktoras Naudžius ir kiti.

Pokario banga, jos „Draugo" skaitytojai sutelkė ir milijoninį Draugo fondą, dienraščio leidybai paremti, kuris yra labai reikalingas šiandien ir rytoj, seniesiems „Draugo" skaitytojams iškeliaujant į amžinybę.

Naujoji banga iš Lietuvos

— Jūs pirmoji kregždė iš už geležinės uždangos, — užkalbinau gal daugiau pokario bangai priklausančią Onutę iš Lentvario, į Čikagą atskridusią 1969 metais giminių lankyti.

— Ten buvau buhalterė. Čia jau 28 metus dirbu rinkėja „Drauge". Darbo sutartis su „Draugu" padėjo man legalizuotis ir gauti JAV pilietybę.

— O gimtinę ar dažnai aplankot?

— Aplankau po nepriklausomybės atgavimo.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, stipriai subangavo nauji tautiečių atvykimai į dėdės Samo žemę laimės ieškoti legaliais — „žalios" kortelės — keliais, arba su turistine viza, pasilikimą legalizuojant vedybų keliu.

Prieš septynerius metus čia atbangavo Dalia iš Vilniaus, „Draugo" dienraščio redakcijoje dirbanti jau daugiau kaip penkerius metus. Tiek pat metų Dalia dirba ir „Margučio II" radijo laidoje.

Kartu atbangavo ir Daiva iš Kauno, ten skraidžiusi muzikos — dainos pasaulyje, čia redaguojanti „Draugo" pirmąjį puslapį.

Prieš dvejus metus į „Draugą" atbangavo žurnalistiką Vilniaus universitete baigusi Emilija, dabar redaguojanti „Draugo" paskutinį puslapį. Ji dirba ir „Margučio II" radijo laidoje.

Naujoji banga pernai į „Draugo" redakciją atnešė ir Dalią iš Panevėžio. Ji su šeima atvyko į JAV 1992 m., ten palikusi bendrabučio administravimą. Čia einanti JAV LB krašto valdybos sekretorės pareigas, jau parodė savo visuomeninius sugebėjimus. Jos šaunias dukras Kristiną, Živilę ir Sandrą rasi pas skautus, ateitininkus, tautinių šokių grupėje, pirmūnų tarpe Amerikos mokykloje ir Čikagos lituanistinėje mokykloje.

Šį pavasarį į „Draugo" redakciją atbangavo vyr. redaktorės Danutės Bindokienės vasaros darbams iš Vilniaus iškviesta Audronė, ten buvusi „Apžvalgos" ir „Tėvynės sargo" vyriausia redaktorė.

— Jaučiuosi čia kaip namie, — sako Audronė. — Visai neatrodo, dirbant „Drauge", kad gyvenu Amerikoje. Čia radau mažąją Lietuvą.

Banga užliejo spaustuvę

„Draugo" gegužinėje maloniai skambėjo spaustuvės darbuotojo Stepono iš Kauno estradinės dainos.

— Nežinojom, kad spaustuvėje turim sodrų estrados dainininką, — rytojaus dieną spaudžiau Steponui ranką.

— Kauno ponų vestuvės, baliai buvo mano estrada.

— Jūs turbūt baigęs muzikos konservatoriją?

— Tik lankiau. Mano trys broliai baigė konservatoriją. Aš inžinierius. Baigiau Kauno politechnikos institutą, — aiškino muzikalios Sadauskų giminės, septynių brolių atstovas Amerikoje, jaunystėje buvęs Sibiro tremtinys, ten dūdų orkestrus suorganizavęs. Kaune Steponas dirbo „Aušros" spaustuvėje, trikotažo fabrike. Pasibaigus sovietų okupacijai, 1990 m. įkūrė savo mezgimo firmą su 16 darbininkų. Rusijos krizė sužlugdė jo mezginių rinką ir firma buvo perleista kitiems.

Čia pat spaustuvėje sukosi ir Stepono antroji pusė Aldona, maloni ir nuolat skubanti blondinė, Kaune dirbusi „Lietuvos" viešbučio administracijoje.

— Kada atvykote į Ameriką? — klausiau Aldoną.

— Aš atvykau 1996 m. sausio mėnesį, o vyras vėliau.

— Ar visa šeima čia?

— Duktė Erika gyvena Maltoje. Sūnus Martynas su mumis. Studentas. Vasarą dirba „Drauge".

— Ar sunki pradžia Amerikoje?

— Nelengva. Nors Ameriką gerbiu, kaip galimybių šalį. Ji padeda visiems iš viso pasaulio.

— O kokia jūsų specialybė? — domėjausi.

— Aš baigiau Vilniaus universitete darbo ekonomiką. Čia per penkerius metus dirbau visokius darbus. Globojau senukus, valiau namus.

— Ar Lietuvą buvo lengva palikti?

— Nelengva. Juk ten visi jaunystės draugai ir giminės. Tikrai sugrįšiu, kai pasieksiu pensiją Amerikoje.

Į „Draugo" spaustuvę atbangavo ir Lietuvos diplomato, rašytojo Jurgio Savickio giminaitis, irgi Jurgis, turintis doktoratą iš tekstilės technologijos, išmaišęs plačiąją „tėvynę" anais tarybiniais laikais.

„Draugo" spaustuvėje dirba, šiais metais pradėjęs, dzūkas Vytautas, mechanikas nuo gražiųjų Daugų.

— O kas Jus čia atnešė iš karalienės Dzūkijos? — paklausiau, bepakuojant „Draugo" banderoles į Lietuvą.

— Nebegali gyventi Lietuvoje. Baisiai vagia.

— O ką jums pavogė? — toliau klausiau.

— Turėjau transporto paslaugų įmonę. Daug ką pavogė. Plėšia ir valdžia. Laimėjęs „žalią" kortelę, viską likvidavau. Esu dar jaunas. Pradėsim gyventi iš naujo.

Naujos bangelės administracijoje

Senbūvis „Draugo" administratorius Valentinas ir jo žmona įstaigos vedėja Silvija raštinės darbams atlikti pasikvietė dvi naujosios bangos atstoves.

— Kaip sekasi knygas parduoti?— užkalbinau Gražiną iš Alytaus, buvusią tekstilės inžinierę „Alytaus tekstilės" fabrike.

— Galėtų būti geriau. Daugiausia perka po dolerį. Nupigintas, — skundėsi „Draugo" knygynėlio vedėja.

— Ar gaunate knygų iš Lietuvos?

— Dalį gauname, turime gražių suvenyrų iš Lietuvos.

„Draugo" prenumeratas priima ir JAV pašto agentūros klientus aptarnauja simpatiška blondinė Daiva iš Panevėžio, ten dirbusi žemėtvarkos projektavimo institute.

— Baigiau Žemės ūkio akademiją Kaune, — sakė Daiva — Laimėta „žalia" kortelė sugundė pamatyti Ameriką.

— Ar su šeima atvykote?

— Taip. Turim dvi dukras — Rasą ir Audrą. Abi lanko amerikiečių mokyklas ir Čikagos lituanistinę. Šoka Lietuvos Vyčių tautinių šokių grupėje.

— Kada atvykot į JAV? Kur gyvenat?

— Atvykom 1995 metais. Gyvenam savo name, Čikagos vakarų priemiestyje. Vyras neblogai uždirba, vairuodamas sunkvežimius.

Naujoji banga vis labiau susilieja su pokario banga lituanistinėse mokyklose, jaunimo organizacijose, „Drauge", Pasaulio lietuvių centre, nors vyresnės kartos nuotaikos ir nuomonės kartais skiriasi. Tas — natūralu. „Draugas" labai laukia naujosios bangos prenumeratų ir bendradarbiavimo dienraščio puslapiuose. Visos trys bangos, susiliejusios į vieną srovę, išlaikys lietuvybę išeivijoje.

Neseniai praėjusioje vasaros šventėje būsimieji ir jau esamieji „Draugo" skaitytojai (daugiausia neseniai į JAV atvykusiųjų jaunimas), dalyvavę piešimo ant šaligatvio konkurse ir laimėję prizus. Jono Kuprio nuotrauka

TARP MŪSŲ KALBANT

PLATI MUZIKINĖ VEIKLA

Dr. muz. Raminta Lampsatytė, gimusi ir augusi Čikagoje, o dabar profesoriaujanti Hamburgo Muzikos universitete, šiuo metu lankosi Čikagoje. Viešnia mielai sutiko pasikalbėti.

— Kaip sekasi ir kaip gyvenasi?

— Ačiū. Gerai sekasi ir gerai gyvenasi. Galima sakyti, jog mes gyvename keliuose miestuose. Tai yra Berlyne, Brandenburge ir Hamburge. Beje, Brandenburgas yra tik pusvalandis kelio nuo Berlyno. Šiame mieste yra mano vyro dr. Rupert Fischer-Lampsatis darbovietė. Vykstant traukiniu į Hamburgą, tenka sugaišti apie dvi ir pusę valandos. Kalbant apie gyvenvietes, negalima praleisti gyvenimo Lietuvoje.

— Vadinasi, dažnokai tenka pakeliauti. Šiuo atveju prisimena ilgai Vokietijoje gyvenęs lietuvininkas dail. Pranas Domšaitis, kuris vokiškai sakydavo: „Ich bin doch immer unterwegs...".

— Tai tikra teisybė. Vis dėlto turėčiau pasakyti, kad daugiausia laiko praleidžiame Berlyno mieste. Berlynas yra mūsų gyvenimo pagrindinė vieta.

— Ar Hamburgo Muzikos universitete yra studijuojančių lietuvių?

— Atrodo, kad nėra. Yra latvių. Na, turiu paminėti kolegą Dovydą Geringą, profesoriaujantį tame pačiame universitete.

— Teko girdėti, kad yra nemažai iš Lietuvos atvykstančių uždarbiauti.

— Tokių daug yra. Deja, jų tarpe beveik nėra kultūrininkų. Jie atvyksta grynai uždarbio tikslais. Kai kurie pasilieka nuolatiniam gyvenimui.

— Dažnai lankotės Lietuvoje?

— Mes kiekvienais metais apie tris mėnesius praleidžiame Lietuvoje. Mes Lietuvoje turime butą ir sodybą. Mūsų vaikai (Indrė ir Jonukas) gerai kalba, rašo ir skaito lietuviškai. Mano vyras taipgi išmoko lietuviškai kalbėti. Turiu pasakyti, kad Berlyno universitete dėstoma lietuvių kalba.

— Tenka pasireikšti ir Lietuvos muzikiniame gyvenime?

— Daugiausia tenka padirbėti Muzikos akademijoje. Aš parašiau anglų kalba kompozitoriaus Kutavičiaus biografiją. Tai gana stambi „Vagos" leidyklos išleista, knyga. Matote, ankstyvesnioji muzikos analizavimo sistema jau yra pasenusi. Šioje knygoje kaip tik yra aiškinamos naujos, modernios muzikos analizavimo galimybės.

— Ar knyga gaunama šioje Atlanto pusėje?

— Gaila, bet visos knygos jau yra išparduotos. Ši knyga buvo labai perkama muzikos festivaliuose Didžiojoje Britanijoje, Vokietijoje ir Austrijoje. Knygos likutis buvo pardavinėjamas neseniai Vilniuje surengtame muzikos festivalyje. Taipgi buvo parduodamos Kutavičiaus operos „Lokys" premjeroje. Atrodo, kad leidyklai teks išleisti antrąją knygos laidą.

— Gal, ko gero, teko dalyvauti „Lokio" premjeroje"

— Taip. Turėjau malonumo dalyvauti.

— Ar prisimenate kompozitoriaus Dariaus Lapinsko sukurtos „Lokio" operos pastatymą?

— Prisimenu.

— Na, o jeigu taip palyginus vieną ir kitą veikalą?

— Aš buvau dar nedidelė mergaitė, kuomet Čikagoje buvo statoma Lapinsko sukurta opera „Lokys". Opera man padarė didelį įspūdį. Sakyčiau, kad Kutavičiaus ir Lapinsko operos yra labai skirtingos, tačiau abi yra labai stiprūs kūriniai. Kutavičiaus „Lokyje" buvo jaučiamas aiškus ryšys tarp lietuvių liaudies ir modernios muzikos. Kutavičiaus operoje dainavo žinoma lietuvių liaudies dainų atlikėja Veronika Povilionienė. Ji naudojo mikrofoną. Aišku, operos solistai dainavo be mikrofonų.

Tiesa, Veronika dainuos Atėnuose, Graikijos sostinėje numatytame Broniaus Kutavičiaus knygos pristatyme. Man teks akompanuoti.

Bus daugiau.

Kalbėjosi **Petras Petrutis**

S K E L B I M A I

ELEKTROS
ĮVEDIMAI – PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą.
Dirbu užmiesty. Dirbu greitai,
garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukaė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English.
L.A. McMahon Window Washing.
Tel. 800-829-6155.

Kalame visų rūšių „sidings",
„soffits", įdedame
lietvamzdžius (gutters) ir
dengiame stogus. Skambinti
Romui tel. 630-774-1025.

Need experienced cleaning people.
New construction,
full time, $7 an hr. Call
312-307-3337

MOVING
Saugu! Patikima! Patogu!
Ilgametė kraustymo
patirtis.
773-206-8363

Century 21
NEW VISION
Bus.: 708-381-0800
Voice mail: 773-854-7820
Fax: 708-381-6818
DANUTĖ MAYER
Jei norite parduoti ar pirkti namus mieste ar priemiesčiuose, kreipkitės į DANUTĘ MAYER.
Profesionaliai ir sąžiningai patarnauja nuo 1986 m.
Nuosavybių įkainavimas veltui.

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
OFFC.(773) 586 - 5860
HOME (708) 425 - 7100
PAGER (708) 886 - 4919
RIMAS L.STANKUS
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Moteris ieško darbo:
gali prižiūrėti vaikus,
senelius ir gyventi kartu.
Skambinti Pranei,
tel. 708-863-4147

Vilniuje, prestižiniame Antakalnio rajone, parduodamas naujai pastatytas 2 a. mūrinis namas. Nupiginta kaina greitam pardavimui. Tel. Lietuvoj 011-370-2-797-822 arba 011-370-2-345-167

Padedame parvošti dokumentus studento vizai gauti. Skambinkite:
773-398-5477 arba
773-220-4950.

4-rių asmenų šeima (dukroms 13 ir 7 metai) ieško išsinuomoti 2-jų miegamųjų butą. Galime tuo pačiu prižiūrėti senuką, tvarkyti aplinką. Turime automobilį, patirtį, žalią kortelę. Tel. 773-869-9668.

Užsukite į Balzeko muziejaus dovanų parduotuvę, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, nusipirkti šviežių saldainių, tik atsiųstų iš Lietuvos. Tel. 773-582-6500

Pabučiuokite Draugui
773-585-9500

PARKFIELD FORD
• Jums reikia naujo ar naudoto automobilio, „van", sunkvežimio, „sports utility vehicle" žemomis kainomis?
• Neturite kredito istorijos? • Nekalbate angliškai?
Ne problema! Vairuoti automobilį galite jau šiandien! Priimame visus pareiškimus kreditui gauti. Taip pat sutvarkome finansavimą, nežiūrint kredito istorijos. Nepraleiskite šios progos! Užeikite pas mus:
11400 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60655
Tel. 773-239-7900, fax 773-239-9296
E-mail: pparkfield@aol.com ir pasikalbėkite su
ASTA PIELER
Certified Auto Sales Consultant

• ***Anykščiai.*** Liepos 6-9 d. „Šilelio" poilsio namuose vyko fokoliarų judėjimo stovykla — Marijapolis.

• ***Kartena.*** Liepos 9-15 d. Kartenoje (Kretingos r.) vyko Lietuvos nepriklausomos Europos skautų asociacijos metinė seserijos stovykla, į kurią susirinko Europos skautės iš visos Lietuvos. Euroskautų organizacija, kurios centras yra Prancūzijoje, Lietuvoje įsikūrė 1990 metais. Tai katalikiškos krypties vaikų ir jaunimo organizacija, besiremianti jos įkūrėjo lordo Baden Povelio auklėjimo pedagogika, krikščioniškosiomis vertybėmis. Lietuvoje euroskautų yra 150. Jų centras — Kretingoje.

• ***Tytuvėnai.*** Liepos 10-19 d. Tytuvėnų poilsiavietėje „Seduva" Moksleivių ateitininkų sąjunga moksleiviams surengė vasaros stovyklą „Per pasaulį eina žmogus". Stovykloje ilsėjosi, žaidė, sportavo ir savo tikėjimą gilino apie 70 ateitininkų ir jų draugų iš visos Lietuvos.

Namams Paskolos, Apdraustos Sąskaitos
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
(773) 847-7747
Stephen M. Oksas, *President*
Patarnaujam Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 95 Metus.

„NEREIKIA TAIP SOVIETIŠKAI SMERKTI IR TEISTI"

Vilniaus universiteto rektoriaus Rolando Pavilionio straipsniai (ypač „Respublikoje") ir kai kurie pasielgimai sukėlė daug kartėlio Amerikos lietuvių visuomenėje, todėl, pasipiktinimų bangai kiek aprimus, pateikėme Rektoriui keletą klausimų, į kuriuos jis maloniai sutiko atsakyti.

Rektorius Rolandas Pavilionis.

— Lietuvos aukštojo mokslo sistema vystosi gan gaivališkai, bent taip mums išeivijoje atrodo. Tačiau nematome ilgalaikio plano, kaip vystyti aukštojo mokslo sistemą, kad išsilaikytume bent šiek tiek rungtynėse su Vakarų Europos kraštais. Ar Lietuvos biudžetiniai pirmumai su ta tikrove kertasi?

— Sutinku su Jumis, kad pastarąjį dešimtmetį Lietuvos aukštojo mokslo sistema skleidėsi gaivališkai. Tai lėmė kelios priežastys.

Per labai trumpą laiką pridygo net 15 universitetų ir akademijų. Dauguma jų — buvusios specializuotos aukštosios mokyklos, pedagoginiai, techniniai, meno institutai — pritariant aukščiausioms Lietuvos valdžioms paprasčiausiai persivadino, „persikrikštijo" universitetais, dar nepasiekusios nei universitetinio lygio, nei būtinos studijų programų įvairovės, nei tikram universitetui būdingos studijų ir ypač tyrimų kokybės. Šią anarchiją toleravo visos valdžios, taip pat Seimas, lengva ranka ir be jokių rimtesnių ekspertizių suteikęs tokioms mokykloms universitetų statusą. Todėl šiandien išsiskiriame visoje Europoje didžiausiu skaičiumi universitetų ir akademijų, tenkančių tik 3,7 mln. gyventojų, ir — kad ir kaip keista — vienu mažiausių studijuojančiųjų skaičiumi.

Lietuvos valdžios, užuot telkusios būtinas lėšas bent 4-5 universitetams, turintiems rimčiausią studijų ir tyrimų pagrindą bei jų perspektyvą, tas skurdžias lėšas išbarstė ir tebebarsto 15 savo lygiu labai skirtingų aukštųjų mokyklų. O dar iš tos pačios varganos valstybės kišenės iki šiol maitina net 29 atskirus, nuo universitetų nepriklausančius mokslo tyrimų institutus, anksčiau pavaldžius Lietuvos Mokslų Akademijai.

Tokios „mokslų karalijos" galėtų pavydėti net labiausiai pažengusios visuomenės. Deja, tai — tik išorinis Lietuvos mokslų klestėjimo vaizdas. Per 10 metų institucijos, atsakingos už valstybės mokslo ir švietimo politiką, jokio ilgalaikio aukštojo mokslo sistemos raidos plano nesugebėjo sukurti — nei Ministerija, nei Vyriausybės, nei Seimas ir jo Mokslo, švietimo ir kultūros komitetas, nei gausybė kitų tarybų, komitetų, patarėjų ir ekspertų. Tokio raidos plano, beje, iki šiol neturi ir pati valstybė. Tariami mokslo ir švietimo prioritetai, deklaruojami popieriuje ar valdžios vyrų kalbose, tėra tušti, nieko nereiškiantys, tiksliau — reiškiantys priešingą tendenciją žodžiai.

Vienintelis tikras Lietuvos biudžetinis prioritetas bent jau pastaruosius 4 metus buvo ir išlieka krašto apsauga ir stojimas į NATO. Lietuvos valdžios, ypač dabartinė, niekaip nesugebėjo ir, matyt, jau nesugebės suprasti, kad krašto saugumas — tai anaiptol ne tik kariuomenė, juoba jei kuriama pasenusiais, šiuolaikinei mažai valstybei netinkančiais modeliais, bet pirmų pirmiausia — išsilavinusi ir nuolat save lavinanti visuomenė. Būtent ji, o ne kariuomenė, konkuruos su Vakarų Europos kraštais. Nei verslas, nei teisėsauga, nei krašto apsauga, nei jo administravimas neturės jokios perspektyvos tol, kol į išsilavinimą, į studijas ir mokslą Lietuvoje bus žiūrima kaip į antraeilį ar trečiaeilį dalyką. Tokį valdžios požiūrį laikau ne tik žalingu, bet ir nusikalstamu Lietuvos dabarčiai, ką jau kalbėti apie jos ateitį.

Kai dėl ilgalaikio plano, turiu pasakyti, kad tokį planą turi, jį nuosekliai vykdo ir papildo Vilniaus universitetas, šiandien — prestižiškiausia mokslo ir studijų institucija Lietuvoje, šitaip vertinama ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje. Leisiu sau būti nekuklių, pasakęs, kad kaip tik dėl šios aplinkybės šiò universiteto rektorius jau. kelinti metai išrenkamas Europos rektorių konferencijos (CRE) bei Tarptautinės pasaulio universitetų rektorių asociacijos (IAUP) vykdomųjų komitetų nariu, o Universiteto mokslininkai, nepaisant katastrofiško biudžetinio finansavimo, nuolat pelno aukščiausius tarptautinius vertinimus, lenkia savo mokslinės produkcijos svoriu, pavyzdžiui, mokslo darbais, skelbiamais itin prestižiniuose pasaulio mokslo leidiniuose, visas Lietuvos aukštąsias mokyklas, jas kartu sudėjus. Neveltui kaip tik Vilniaus universitete UNESCO atidarė ir remia jau ne pirmą studijų ir tyrimų centrą, o Universiteto mokslininkai sėkmingai dalyvauja visose pagrindinėse Europos Sąjungos kuruojamose programose.

— Kaip Lietuvos Vyriausybė traktuoja mokslo institucijas finansiniu atžvilgiu? Kur mes šiuo atžvilgiu esame, palyginus su išsivystančiomis ar besivystančiomis valstybėmis Europoje?

— Tai, kaip Lietuvos Vyriausybė finansiškai traktuoja mokslo institucijas, geriausiai rodo tokie faktai: šiandien visos aukštosios mokyklos ir mokslo institutai gauna lėšų tik daliai varganų atlyginimų bei stipendijų ir nė cento infrastruktūrai išlaikyti ar atnaujinti. Nė cento mokesčiams, už pastatų šildymą, elektrą, ryšių paslaugas, ką jau kalbėti apie pastatų remontus, bibliotekų modernizavimą ir turtinimą, naujų technologijų įgijimą. Visa tai turime užsidirbti patys — iš studentų mokesčių, iš įvairiausių paslaugų, užsakymų, grantų ir pan.

Universitetinę karjerą pradedantis jaunas asistentas gali tikėtis tik 800 Lt „atlyginimo", profesoriaus „aukštumos" — 2,100 Lt per mėnesį. Tuo tarpu teisėjai, kariškiai, ministerijų valdininkai, taip pat ir pati Lietuvos valdžia sau atriekia tūkstančius, o kartais ir dešimtis tūkstančių. Štai jums ir visas požiūris į mokslo ir švietimo svarbą. Streikuojantys, nesulaukiantys atlyginimų mokytojai, mokslininkai, profesoriai, priversti palikti universitetus dėl lėšų stygiaus ir įbijantys pensijos (kokių 400-800 Lt) kaip gyvenimo tragedijos — štai jums ir atsakymas į klausimą apie tai, kaip gerbia ir vertina mokslą Lietuvos valdžios.

Beje, tas pasakytina tiek apie buvusius valdžioje kairiuosius, tiek apie joje šiandien esančius dešiniuosius. Tačiau pastarieji pranoko visus anksčiau Lietuvą valdžiusius absoliučia mokslo valdymo, jo rėmimo, jo svarbos supratimo negalia. Jokia kita valdžia nepadarė tiek žalos Lietuvos mokslui ir jo perspektyvai, kokią per šį dešimtmetį padarė ši, ačiū Dievui, jau nueinanti valdžia. Viliuosi, kad būsimoji, išrinkta rudenį, turės ir įgyvendins kitokį požiūrį — kitaip Lietuva liks beviltiška Europos provincija.

Kai dėl palyginimo su išsivysčiusiomis valstybėmis, pakaks pasakyti, kad vien Vilniaus universitetui, kuris šiandien turi per 17,000 studentų ir 2,000 profesūros (profesorių, docentų, asistentų), o jo biudžetinis finansavimas krito iki 60 mln. litų (kitus 25-30 mln. užsidirbame patys), reikėtų tiek lėšų, kiek šiandien skiriama visoms Lietuvos aukštosioms mokykloms ir mokslo institutams. Tuomet jo finansavimas prilygtų vidutinio Vakarų Europos universiteto gaunamai valstybės paramai.

Kad nepasirodyčiau pernelyg šališkas, pacituosiu tik kelis sakinius iš paskutiniojo Lietuvos aukštųjų mokyklų rektorių konferencijos laiško šalies vadovams (visą laišką, skelbtą Lietuvos spaudoje, pridedu atskirai):

— „daugiau kaip 46 mln. Lt valstybės skola aukštosioms mokykloms, kuri grėsmingai auga (1998 m. — 4,4 mln. Lt, 1999 m. — 21,1 mln. Lt, tik per 2000 m. pirmąjį pusmetį — 21,1 mln. Lt)

— daugiau kaip 59 mln. Lt, arba 15 proc., sumažintų valstybės biudžeto asignavimų aukštajam mokslui, palyginti su 1999 m., kai tais metais valstybės finansuojamų studijų vietų skaičius universitetuose padidėjo apie 10 proc.

Pagal valstybės skiriamas lėšas vienam studentui Lietuva nuo 4 iki 10 kartų atsilieka nuo Europos Sąjungos šalių. Per pastaruosius dvejus metus tos lėšos vienam studentui sumažėjo beveik ketvirtadaliu — nuo 7,000 Lt iki 5,400 Lt. Toks neregėtas per visą nepriklausomybės dešimtmetį lėšų taupymas aukštojo mokslo sąskaita sukėlė kritinę situaciją visose Lietuvos aukštosiose mokyklose — jau praeitą žiemą iš dalies buvo nešildomos auditorijos, nukelta pavasario semestro pradžia ar laikinai nutrauktos studijos, dėstytojai ir darbuotojai išleisti nemokamų atostogų. Aukštosios mokyklos buvo priverstos atleisti apie 1,500 dėstytojų ir kitų darbuotojų".

Vilniaus universiteto bibliotekos kiemo pietinis sparnas su observatorijos bokštais. Juozo Polio nuotrauka

— Kokias racionalias ir ekonominiai efektyvias reformas Jūs siūlytumėte, vystant aukštojo mokslo sistemą?

— Visų pirma nustatyti ir nuosekliai laikytis tikrųjų Lietuvos valstybės raidos prioritetų, atsižvelgus į ilgalaikes šalies raidos, jos sėkmingo integravimosi į tarptautinę bendriją, perspektyvas. Įgyvendinti tokius prioritetus realiu ir adekvačiu valstybės poreikiams bei jos išgalėms finansavimu.

Būtina racionaliai sutvarkyti visą aukštojo mokslo ir mokslo tyrimų institutų sistemą: atsisakyti nepagrįsto dubliavimo; integruoti daugelį universitetų, akademijų ir mokslo institutų, sutelkus jiems didžiumą valstybės paramos; integruoti institutinį mokslą į universitetinį; išvalyti griozdišką biurokratinę studijų ir mokslo valdymo sistemą; studijų ir mokslo finansavimą padaryti tiesiogiai priklausomą nuo jų kokybės, efektyvumo, tarptautinio pripažinimo, sugebėjimo konkuruoti šalies ir užsienio akademinėse rinkose; kiek įmanoma plačiau ir efektyviau panaudoti privatų fizinių ir juridinių asmenų kapitalą; pasiekti, kad mokslo ir studijų institucijos vis labiau išmoktų pačios save išlaikyti, naudodamosi realia, o ne popierine autonomija, tikraja, o ne fiktyvia savivalda; ekspertuoti mokslo ir studijų institucijų veiklą, pasitelkus autoritetingus tarptautinius ekspertus; pasiekti, kad visi Lietuvos abiturientai, siekiantys aukštojo išsimokslinimo, turėtų lygias teises ir galimybes jį įgyti, o aukštosios mokyklos realiai, o ne tariamai konkuruotų dėl geriausių studentų, dėstytojų ir mokslininkų, dėl aukščiausios studijų ir tyrimų kokybės.

— Universiteto autonomija, kuri tarp kitko reiškia politikos išjungimą universiteto veikloje, šiuo metu, mūsų nuomone, yra kontrastuojama politinių-ideologinių veiksmų. Kokia Jūsų nuomonė?

— Universiteto autonomija nėra nei savitikslis, nei kažkoks naujas atradimas. Vilniaus universitetui ji suteikta prieš 420 metų ir naujai patvirtinta Lietuvos Respublikos Įstatymu 1990 m. Autonomijos turinį šiandien labai išsamiai nusako 1989 m. Bolonijos universitete priimta Didžioji Europos Universitetų Chartija. Ją 1991 m. buvo pakviestas pasirašyti ir Vilniaus universitetas. Šį turinį atskleidžia daugybė pastarąjį dešimtmetį paskelbtų Europos rektorių konferencijos, Europos Sąjungos Komisijos dokumentų bei pareiškimų, daugybė pastarąjį dešimtmetį Europoje ir Amerikoje rengtų konferencijų, kuriose turėjau progą ir garbę dalyvauti bei pristatyti Vilniaus universiteto reikalus. Visuose šiuose dokumentuose ir deklaracijose šiandien ypatingai pabrėžiama būtinybė ugdyti sąmoningus, gebančius kritiškai mąstyti ir reikšti savo nuomonę piliečius — ne tik siaurus pasirinktų sričių specialistus, bet asmenybes, suvokiančias savo atsakomybę už krašto, Europos, pasaulio perspektyvą. Lietuvos atveju sakyčiau — ne tik savo šalies patriotus, bet ir Europos piliečius. Jei šitaip plačiai suvoksime politikos prasmę, tai kiekvienas sąmoningas, t.y. išsilavinęs pilietis, ir, žinoma, studentas ir profesorius, negali nusišalinti nuo tokios politikos, nes ji galiausiai lemia jo paties padėtį visuomenėje, jo paties gyvenimo perspektyvą.

Būtent šiuo požiūriu tikrieji universitetai skiriasi nuo aukštųjų mokyklų, parengiančių siaurus savo srities specialistus. Ir būtent šiuo požiūriu, kuris vis labiau pabrėžiniau skelbiamas kaip privalus šiuolaikiniam universitetui, politika nėra jokia svetimybė; ji nė kiek nesikerta su universiteto autonomija; atvirkščiai, ji išplečia universiteto viziją ir priedermes, daro jį išties visuomenės vedliu, atliepiančiu savo tikrąją prigimtį — ugdyti visapusiškai išsilavinusią asmenybę, suvokiančią savo krašto ir platesnių bendrijų interesus, pilietiškai dalyvaujančią kraštui ir jo visuomenei svarbiuose sprendimuose. Apolitiškumas šiuo požiūriu yra visiškas anachronizmas, „biurgeriškumas", žalingas ir pačiai asmenybei, ir visai visuomenei. Pilietiškumas šiuo supratimu neatsiejamas nuo politiškumo.

Kas kita, kai politika suvokiama siaura, konjunktūrine, tik partine prasme, kai universitetas virsta partinių dvikovų arena arba kai valdžios mėgina primesti universitetui tam tikras partines politines nuostatas, bando įtakoti universitetą siaurai politiškai. Kaip tik todėl universitetas privalo išlikti laisvas nuo bet kokios politinės konjunktūros. Kaip tik šį principą skelbia ir Didžioji Europos Universitetų Chartija. Kaip tik tokios nuostatos visą pastarąjį dešimtmetį skrupulingai, nuosekliai laikėsi ir, tikiuosi, ateityje, laikysis Vilniaus universitetas. Kaip šio universiteto rektorius, per šį dešimtmetį išgyvenęs Lietuvos valdžios kaitas nuo kairės iki dešinės, nuolat diskutuodamas su visais Lietuvos premjerais, Seimais ir abiem Prezidentais, galiu drąsiai teigti: nė karto nepasidaviau jokiai politinei konjunktūrai, jokiam politiniam spaudimui, vienodai aštriai kritikavau kairiuosius ir dešiniuosius, jei matydavau jų kuriamus ir įgyvendinamus absurdus. Tai atspindi ir mano paskutinė knyga „Prieš absurdą", kurios pagrindinė mintis — kelti visuomenę, auklėti jaunus žmones taip, kad jie suvoktų esą visaverčiai piliečiai, atsakingi ne tik už savo, bet ir už viso krašto reikalus. Išlikti laisvais žmonėmis, kritiškai mąstančiais ir niekuomet nesusitaikančiais su absurdu, kad ir iš kur jis kiltų.

— Pakeiskim temą. Kai kurie Jūsų pasisakymai išeivijos atveju čia suprantami, kaip visiškas bet kokio išeivijos vaidmens Lietuvai ir apskritai tautos gyvenimui atmetimas. Vis tik išeivija praleido ir tebepraleidžia savo gyvenimą trokšdama Lietuvai gerovės, tad iš kur ta antipatija ir išeivijos niekinimas, ne vien Jūsų pasisakymuose, bet apskritai įvairiuose Lietuvos visuomenės sluoksniuose?

— Šis mitas apie priešiškumą visai išeivijai — dar vienas absurdas. Ir ne tik todėl, kad visa mano kaip mokslininko, dirbančio logikos ir kalbos filosofijos sankirtoje, patirtis neatsiejama nuo Vakaruose — ypač JAV ir Prancūzijoje — skelbtų darbų; savo pirmuosius mokslo straipsnius ir knygas rašiau, remdamasis šiuolaikine Vakarų analitine filosofija tuomet, kai Lietuvoje apie ją dar niekas rimčiau nerašė ir jos nestudijavo. Bendravimas ir bendras darbas Prancūzijoje su šviesios atminties Algirdu Juliumi Greimu, manau, iškiliausiu lietuviu Vakaruose, jo knygos ir straipsniai, kuriuos išverčiau, man buvo ypatinga intelektuali patirtis. Nuo tol išsaugojau geriausią nuomonę apie išeivijai atstovaujančius mokslininkus. Visų neišvardinsiu: pakaks paminėti amžinos atminties Mariją Gimbutienę, Vilniaus universiteto Garbės daktarą profesorių emeritą Martyną Yčą, neseniai įkūrusį paramos Vilniaus universitete dirbantiems Vakarų mokslininkams fondą ir paskyrusį pirmąjį 50,000 JAV dolerių vertės įnašą. Palankiausiais vertinimais apibūdinčiau profesorių Vytauto Kavolio, Algio Mickūno, Rimvydo Šilbajorio, Vilniaus universiteto Garbės daktaro Tomo Remeikio, kelių JAV universitetų prezidento profesoriaus emerito Edvardo Jakubausko, konsultavusio reformuojant Universiteto valdymą, daugybės kitų išeivijos mokslo žmonių veiklą ir tikrą paramą Vilniaus universitetui ir Lietuvai. Žinoma, negaliu šia proga neprisiminti ir kilnaus Tautos fondo įnašo į Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto kūrimą. Iš anksto atsiprašau tų kolegų ir kolegių, kurių čia nepaminėjau — jų darbai ir vardai realiai įrašyti į Vilniaus universiteto istoriją, o mano atmintyje jie išliks visuomet šviesūs ir taurūs.

Todėl apie jokį „išeivijos niekinimą" *in toto* net neverta kalbėti. Mažiau pažįstu politinius išeivijos veikėjus, išskyrus gal tik dr. Kazį Bobelį, labai gražiai mums talkinusį ir talkinantį.

Prastesnį išeivijos įvaizdį Lietuvoje ir, prisipažinsiu, mano sąmonėje, deja, paliko paskiri asmenys, kažkada žadėję „keliais ateiti" į Lietuvą ir jai talkinti, bet, kaip parodė gyvenimas, gal labiau susirūpinę asmenine gerove, prarastų namų, žemių susigrąžinimu arba jų supirkimu, įsimeilinimu arčiau valdžios ar valdžioje esantiems, o ne Lietuvos prikėlimu. Šis įvaizdis tikrai nemaloniai atsiskleidė žinomoje „Williams" istorijoje ir jos atgarsiuose. Daugelis Lietuvoje gyvenančių ir visus 50 okupacijos metų čia gyvenusių lietuvių, tarp jų ir aš, pasijutome paniekinti, pažeminti ir giliai papiktinti. Gal — neneigiu — prie to prisidėjo ir apskritai prastas mus šiandien pasiekiantis ir visais būdais Lietuvoje platinamas Amerikos įvaizdis — per pigiausios kokybės ir žemiausio intelekto filmus, užtvindžiusius visus Lietuvos televizijos kanalus, per visą primityviausią popkultūrą, per sunkiai daugeliui mūsų, ypač intelektualų, suvokiamą pinigų ir vartojimo kultą, pagaliau — per drastišką JAV kampaniją Jugoslavijoje. Visa tai neturi nieko bendra su ta Amerika, kurią kai kurie iš mūsų pažįstame per jos literatūrą ir filosofiją, jos mokslą, technologijas ir menus, Amerika, kurią mes gerbiame, kuria žavėjomės ir žavimės.

Turbūt taip pat nedera pamiršti, kad Lietuva buvo, yra ir, manau, išliks Europos, jos kultūros, jos civilizacijos dalimi, nenorinčia ir nesiekiančia aklai mėgdžioti Amerikos ten, kur iš tiesų nėra ką mėgdžioti, bet kartu atvira viskam, kas neišsiskiria su žmogaus protu, išmintimi, padorumu ir orumu.

— Jūsų straipsnis „Respublikoje" (išspausdintas pernai žiemą) implikuoja, kad išeivija yra kažkurio svetimo krašto ir savo asmeniškų interesų lobistai, siekiantys pasinaudoti atsikuriančia Lietuva savo reikalams (atgauti žemę, nuosavybes). Gerb. Rektoriau, juk atgauti savo nuosavybę yra Lietuvos įstatymais pripažinta teisė, tad dėl ko kaltinti išeiviją, jeigu nori tais įstatymais pasinaudoti?

— Šį straipsnį iki šiol laikau politiškai ir intelektualiai vienu labiausiai vykusiu, sukėlusiu reikalingą reakciją Lietuvoje ir sulaukusiu didelio visuomenės pritarimo. Beje, taip pat ir dalies išeivijos: tą patvirtino ir iš Kalifornijos pasiekusi mane faksograma, kurioje „išeivijos lobistų" veiksmai įvertinti kur kas griežčiau ir šiurkščiau nei mano straipsnyje.

Aspkritai kaip laisvas žmogus, gebantis rašyti ne vien mokslinius, bet ir publicistinius tekstus, laikau, jog turiu teisę reikšti savo mintis ir tą darau tokiu stiliumi, kuris tam tikroje situacijoje yra labiausiai paveikus. Sutikite, kad dažnai tiesiog būtina įdėti kur kas daugiau nei įprasta sarkazmo ar ironijos, aštresnio žodžio, kad pažadintum tuos, kurie vis dar miega arba apsimeta miegančiais, negirdinčiais ir nesuvokia jiems patiems gresiančio pavojaus. „Išrėkti" tiesą kartais paprasčiausiai būtina: ne aš pirmas tą darau; tą darė ir daro kur kas išmintingesni už mane žmonės. Tarp jų ne tik rektoriai ir profesoriai, bet ir labai pripažinti Europoje ir pasaulyje rašytojai, filosofai, apskritai — žmonės, verti intelektualų, turinčių stuburą, vardo. Siūlyčiau Jūsų skaitytojams paskaityti, kad ir nuostabaus amerikiečio H. D. Thoreau „Voldeną" ir „Apie pilietinio nepaklusnumo pareigą" (ir vieną, ir kitą esu išvertęs lietuviškai) arba bent klasiko F. Cooper „Amerikiečių demokratą" — nepaprastai išmintingus ir žiauriai aštrius tekstus apie tai, ką daugelis amerikiečių iki šiol turbūt laiko šventais, neabejotinais ir neliečiamais dalykais, *tabu*. Tokius tekstus skaitydamas išaugo iškiliausios Amerikos asmenybės.

Nukelta į 7 psl.

GRĄŽINKIME $20,000,000 PABALTIJO KRAŠTŲ GYNYBAI

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

6500 S. Pulaski Road Chicago, IL 60629
Tel: (773) 735-6677 Faks: (773) 735-3946 E-paštas: AltCenter@aol.com

Pirmininkas
Saulius V. Kuprys

Vicepirmininkai
Stanley Balzekas, Jr.
Petras Buchas
Kostas Burba
Pranas Jurkus
Grožvydas Lazauskas
Juozas Polikaitis

Sekretorė
Salomėja Daulienė

Iždininkas
Jeronimas Gaižutis

Nariai
Vytautas Bildušas
Stasys Dubauskas
Vincas Kačinskas
Vytautas Kasniūnas
Algis Kazlauskas
Jonas Krutulis
Matilda Marcinkienė
Evelina Oželienė

Atstovai Washington, DC
Algirdas J. Rimas
Henry Gaidis

Iždo globėjai
Viktoras Motušis
Oskaras Kremeris
Pranas Povilaitis
Juozas Bagdžius

Reikalų vedėja
Aušrelė Sakalaitė

Gerbiamieji,

JAV Kongresas buvo numatęs skirti $20,000,000 Lietuvos bei kitų pabaltijos valstybių gynybai. Tačiau netikėtai iš pasalų Kongreso atstovė iš Kalifornijos Maxine Waters pristatė pataisa, kuri eliminavo visą numatytą paramą Lietuvos kariuomenės pasiruošimui įstoti į NATO. Yra būtina, kad ši suma būtų grąžinta.

Dar yra galimybė sugrąžinti šią paramą. Šis įstatymas bus peržiūrėtas Jungtinio Kongreso ir Senato komiteto po vasaros atostogų.

Tad turime skubiai ir energingai veikti. Prašome skambinti, siųsti faksus ir rašyti laiškus. Čia paduodamas Kongreso jungtinio komiteto narių sąrašas su telefono ir fakso numeriais. Paskambinus į kongreso nario ar senatoriaus būstinę sakykite:

„I request that Foreign Military Financing for the Baltic States be returned to the Foreign Operations Bill H.R. 4811"

Jūsų parama šiuo metu ypatingai svarbi. Be jos negalėsime atgauti atimtus $20,000,000. Laukiam Jūsų energingos veiklos ir būtinos finansinės paramos šitame kritiškame momente.

Su pagarba,
Saulius V. Kuprys
Amerikos Lietuvių Tarybos Pirmininkas

Pavyzdinis Laiškas JAV Senatoriui

[data]
The Honorable [senatoriaus vardas ir pavardė]
United States Senate
Washington, D.C. 20510

Subject: Amendment 982 to HR 4811

Dear Senator (pavardė):
I strongly urge you to restore the $20 million in military assistance funds (FMF) to the Baltic countries. These funds are critical to Lithuania, Latvia and Estonia for the development of their armed forces add their integration into the community of free nations. Without this needed assistance, the freedom and stability of these countries cannot be assured. Please recommend to the conference committee that it reinstate the $20 million in FMF funding to the Baltic countries.

Sincerely,
Jūsų parašas
Jūsų adresas

Pavyzdinis Laiškas JAV kongreso atstovui

[data]
The Honorable [kongreso nario vardas ir pavardė]
United States House of Representatives
Washington, D.C. 20515

Subject: Amendment 982 to HR 4811

Dear Representative (pavardė):
I would like to bring to your attention the crucial importance of restoring $20 million in FMF funds to the Baltic countries of Lithuania, Latvia, and Estonia. These funds are urgently needed to develop their armed forces and to ensure strong and stable democracies in Eastern Europe. The Baltic countries have made remarkable progress in the past 10 years since they regained their independence. However, they still need our help in rebuilding their defenses.
I urge you to please reverse this discriminatory decision against the Baltic countries and restore the FMF funding to them.

Sincerely,
Jūsų parašas
Jūsų adresas

❑ *Taip!* Noriu prisidėti prie Amerikos Lietuvių Tarybos akcijos grąžinti $20,000,000 Pabaltijo kraštų gynybai.

AKCIJA

❑ Paskambinsiu savo senatoriui/valstybės atstovui
❑ Parašysiu savo senatoriui/valstybės atstovui
❑ Pasiųsiu faksą savo senatoriui/valstybės atstovui
❑ Prašau atsiųskite mano valstijos kongreso narių ir senatorių sąrašą

ORGANIZACIJA

❑ Atsiųskite man daugiau informacijos apie ALTo veiklą
❑ Atsiųskite informacijos kaip tapti ALTo vietiniu įgaliotiniu
❑ Atsiųskite informacijos kaip suorganizuoti ALTo skyrių savo apylinkėje

KONKRETI PARAMA

Pridedu auką paremti šią būtiną veiklą

❑ $1,000 ❑ $500 ❑ $250 ❑ $100 ❑ $50 ❑ $25 ❑ $_____

Vardas pavardė _____

Adresas _____

Miestas _____ Valstija _____ ZIP _____

Prašome išrašyti čekius:
Lithuanian American Council
6500 S. Pulaski Road
Chicago, IL 60629

Jungtinio Komiteto Nariai

KONGRESO ATSTOVAU

	Telefonas	Faksas
Sony Callahan (AL)	202-225-4931	202-225-0562
John Edward Porter (IL)	202-225-4835	202-225-0837
Frank Wolf (VA)	202-225-5136	202-225-0437
Ron Packard (CA)	202-225-3906	202-225-0134
Joseph Knollenberg (MI)	202-225-5802	202-226-2356
Michael Forbes (NY)	202-225-3826	202-225-3143
Jack Kingston (GA)	202-225-5831	202-226-2269
Jerry Lewis (CA)	202-225-5861	202-225-6498
C.W. Bill Young (FL)	202-225-5961	202-225-9764
Nancy Pelosi (CA)	202-225-4965	202-225-8259
Nita M. Lowey (NY)	202-225-6506	202-225-0546
Jesse Jackson (IL)	202-225-0773	202-225-0899
Carolyn C. Kilpatrick (MI)	202-225-2261	202-225-5730
Martin Olav Sabo (MN)	202-225-4755	202-225-4886

SENATORIAI

Mitch McConnell (KY)	202-224-3541	202-224-2499
Arlen Specter(PA)	202-224-4254	202-228-1229
Judd Gregg (NH)	202-224-3324	202-224-4952
Richard C. Shelby (AL)	202-224-5744	202-224-3416
Robert Bennett (UT)	202-224-5444	202-224-4908
Ben Nighthorse Campbell (CO)	202-224-5852	202-224-1933
Christopher K.S. Bond (MO)	202-224-5721	202-224-8149
Patrick J. Leahy (VT)	202-224-4242	—
Robert C. Byrd (WV)	202-224-3954	202-228-0002
Daniel K. Inouye (HI)	202-224-3934	202-224-6747
Frank R. Lautenberg (NJ)	202-224-4744	202-224-9707
Tom Harkin (IA)	202-224-3254	202-224-9369
Barbara A. Mikulski (MD)	202-224-4654	202-224-8858
Patty Murray (WA)	202-224-2621	202-224-0238
Ted Stevens (AK)	202-224-3004	202-224-2354

LAIŠKAI IR NUOMONĖS

IŠ JAV SUGRĮŽUS

Laiko vilnys greitai persirita per gyvenimo jūrą... Ir štai jau prabėgo savaitė, mėnuo, ir keletas mėnesių, nuo mano vizito Amerikoje. O širdyje susikaupę padėkos žodžiai taip ir neišsakyti... Jie rinkosi, dėliojosi mano širdelėje. Šiandien norėčiau tarti nuoširdų ačiū žmonėms, globojusiems mane, supratusiems mano kelionės tikslą ir rūpinusiems manimi, padėjusiems mano darbuose. O gerais žmonėmis Amerikos žemė išties turtinga.

Pavasarį Joanos Vaičiulaitienės oficialiu kvietimu buvau komandiruota iš Maironio lietuvių literatūros muziejaus tvarkyti rašytojo, poeto Antano Vaičiulaičio archyvą (šis archyvas gausus ne tik eksponatų skaičiumi, bet jų svarumu ir svarbumu mūsų lietuvių literatūros istorijai. Apie archyvą jau esu rašiusi). Šiandien norėčiau tarti nuoširdų ačiū Joanai Vaičiulaitienei ir jos dukroms su šeimomis už sudarytas sąlygas susipažinti ir atsirinkti reikiamą medžiagą į Maironio lietuvių literatūros muziejaus fondus.

Mano kelionės Geriejį Angelai lydėjo ir globojo mane Amerikoje. Vienas jų — Teresėlė Landsbergienė ir jos vyras Algimantas. Jų dėka susipažinau su Vašingtono muziejais, gražiomis turtingo miesto apylinkėmis. Jos sumanumo, pasiaukojimo dėka (vežė savo mašina) galėjau apsilankyti ir Putname, ALKos archyve, iš kurio parsivežiau svarbių laiškų kopijas ir reikalingos medžiagos į muziejaus fondus. Teresėlė Landsbergienė aukojo savo asmeninį laiką, jėgas ir teikė man finansinę pagalbą.

Nuoširdų ačiū norėčiau tarti Gražinai ir Jurgiui Blekaičiams — suteikusiems galimybę pamatyti turtuolių Du Point dvarą bei Philadelphijos muziejus. Priklausau Tarptautinei muziejininkų sąjungai, todėl susipažinimas su kitų muziejų ekspozicijomis ir patirties pasisėmimas man buvo profesiniai svarbus.

Didelę reikšmę savo kelionėje aš skyriau ir bendravimui su žmonėmis. Kiekvienas žmogus yra paslaptingas, turtingas pasaulis. Aš buvau laiminga, galėdama pabendrauti su vienu ar kitu Amerikoje gyvenančiu poetu, rašytoju. Kiek daug gyvenimo išminties galėjau pasisemti iš džiugių bendravimo akimirkų. Dėkinga už suteiktą galimybę pasisvečiuoti Sandros ir Alfonso Nykos — Niliūno namuose, Blekaičių namuose, Stasės Šakytės-Surdokienės ir Cezario Surdokų namuose, o taip pat pabendrauti ir gauti įdomių eksponatų iš rašytojo Jurgio Jankaus.

Esu dėkinga Romui Kasparui už suteiktą galimybę susipažinti su „Amerikos balso" informacine agentūra. Man, gimusiai Vorkutoje, ši įstaiga buvo apgaubta paslaptimi ir mitais. Jau nuo vaikystės žinojau, kad tai vienintelis šaltinis išgirsti laisvą, teisingą žodį. Mano tėvelis, grįžęs iš šachtos, priglusdavo prie radijo imtuvo ir klausydavo „gargiančio" radijo (su dideliais trukdymais, bet laisvas žodis pasiekdavo ir Šiaurės tundros platybes)... Ir štai įvyko stebuklas: aš, kaip maža mergaitė iš pasakos, pakliuvau į „Amerikos balso" didžiulį pastatą. Galėjau viską pamatyti savo akimis ir pati prabilau į lietuvius. Tai man buvo graudžios akimirkos.

Mano gerųjų giminaičių — Juozo ir Adelės Grinų dėka vėl galėjau apsilankyti Čikagoje. Tai mano trečia darbinė kelionė iš muziejaus. J. ir A. Grinos nupirko bilietą, suteikė išlaikymą, globą. Jie aukojo savo asmeninį laiką, vežiodami mane muziejaus reikalais. Iš jų patyriau daug meilės ir šilumos.

Kaip ir kiekvieną kartą Čikagoje, Lituanistikos tyrimų ir studijų centre būnu sutikta maloniai Skirmantės Miglinienės ir prof. Jono Račkausko. Gavus leidimą, galėjau peržiūrėti mane dominančius archyvus ir pasidaryti reikiamas kopijas. Tai labai svarbi pagalba mano darbe.

Mane domino daugelis autorių. Savo giminaičių dėka pasiekiau kai kurių rašytojų ir poetų artimuosius arba jų kaimynus. Gavau vertingos medžiagos.

Nuoširdžiai dėkoju Ed. Šulaičiui už perduotą muziejui A. Mackaus archyvo dalį, už Laimos Vaičiūnienės pasakojimus apie savo anytą poetę Juzę Augustaitytę-Vaičiūnienę.

Esu nuoširdžiai dėkinga už Dalios Šlenienės, Leono Narbučio ir Algimanto Kezio pastangomis surengtą mano paskaitą apie Maironį Lemonte, Dailės muziejuje (Verbų sekmadienį). Paskaitos tikslas buvo supažindinti su iki šiol mažai žinomu Maironio paveikslu „Maironis — giminaičių globėjas". Paskaitos tikslas buvo surinkti aukų Maironio rankraščiams išleisti (yra nemažai nespausdintų rankraščių). Tokiu būdu buvo surinkti 385 doleriai į muziejų. Pinigai bus skirti dar neskelbtiems Maironio rankraščiams išleisti. Tariu nuoširdų ačiū visiems, prisidėjusiems prie paskaitos rengimo ir pinigų aukojimo. Aukotojų sąrašas bus paskelbtas leidinyje.

Muziejaus fondai pasipildė ne tik įdomiais eksponatais, bet taip pat Ramunė Vilkutaitytė-Rimienė perdavė muziejui savo tėvelio fotoaparatą, kuris bus puikiai naudojamas įvairiems vakarams bei ekspedicijų metų fotografuoti.

Maironio muziejaus Kaune darbuotoja Virginija Paplauskienė

Nuotr. Ed. Šulaičio

Didelę reikšmę man turėjo ir susitikimas su man be galo brangiu, artimu žmogumi Danute Bindokiene. Ji išties, kaip gerasis Angelas, globoja savo sparnais ne tik „Draugo" žingsnius, bet ir kiekvieno, atvykusio iš Lietuvos, darbus. Plačioji visuomenė sužino apie skaitytas paskaitas, išleistas knygas, nuveiktus darbus. Mums taip kartais gyvenime trūksta gražių ir paprastų pagyrimo, padrąsinančių žodžių ir juos mums suteikia šis gerasis Angelas — Danutė Bindokienė. Gal todėl mes ir stengiamės tvirčiau žengti. Nuoširdus ačiū už meilę ir rūpestį kiekvienu žmogumi.

Prasmingas ir naudingas pabendravimas buvo su Rašytojų draugijos pirmininke Stase Petersoniene. Jos šiltas dėmesys, rūpestis šildo kiekvieną mūsų susitikimą.

Šioje mano kelionėje didžiausią staigmeną man padarė tolimi giminaičiai Rimas ir Donna Marija Mikšiai. Jie pasikvietė į Seattle. Gal būsiu nekukli, bet pasakysiu — jeigu yra rojus žemėje, tai jis yra būtent toje pasaulio vietoje. Aš buvau sužavėta, pakerėta ne tik gamtos stebuklingo grožio, bet ir žmonių paprasta atvira meile, nuoširdumu. Lietuvių Bendruomenės nariai, susirinkę į mano paskaitas, smalsiai klausė, o po to klausinėjo ir domėjosi muziejumi, Lietuva.

Būnant šiame stebuklingame kampelyje, susipažinau ir su Washington valstijos universitetu. Baltijos studijų centre pasakojau apie Lietuvą, apie Maironį. Man buvo įdomu stebėti, kaip „amerikoniukai" klausosi ir domisi. Jie mokosi mano brangios lietuvių kalbos. Tai buvo įdomus patyrimas.

Donnos ir Rimo Mikšių dėka, galėjau aplankyti ne tik gražiąsias Seatlle apylinkes, bet ir susipažinti su Meno muziejais, paklausyti klasikinės muzikos Simfonijoje, pasigrožėti moderniu baletu.

Maironio muziejus Kaune.

Sunku surasti įmantrius žodžius, kuriais galėčiau išsakyti savo nuoširdų dėkingumą. Visų mane globojusių ir mane lydėjusių žmonių meilę jaučiu ir dabar. Jokia gyvenimo negailestinga audra negali išpūsti iš širdies šios meilės, kuri gyvens su manim. Tariu visiems mano Geriesiems Angelams — nuoširdų lietuvišką ačiū.

Virginija Paplauskienė
Kaunas

NEREIKIA SMERKTI IR TEISTI

Atkelta iš 5 psl.

Dėl nuosavybės atgavimo būtų ilgesnis pokalbis, į kurį dėl vietos stokos negaliu čia leistis. Kas kita — didysis išeivijos vaidmuo Lietuvos prisikėlime: esu įsitikinęs — jis negali ir neturi apsiriboti vien nuosavybės susigrąžinimu. Gal reikia nepamiršti ir čia, Lietuvoje, 50 metų gyvenusių ir ne tik nuosavybę, bet ir gyvenimo viltį ir patį gyvenimą praradusių žmonių. Jie taip pat ko gero gali ir turi teisę pareikšti kokias pretensijas net ir pačiai išeivijai, ne vien juos pavergusiai sovietų valdžiai. Ši tema būtų įdomus ir reikalingas pokalbis ir mums, ir išeivijai.

— Ar tikslu kaltinti išeiviją, jeigu prezidentūroje šiuo metu darbuojasi užsienio lietuvis, juk jį išrinko Lietuva?

— Sutinku: jokios kaltės dėl prezidento išeivija neturėtų jausti. Tačiau prezidentui šiandien nėra lengva. Galbūt kai kurie žmonės Lietuvoje iš jo tikėjosi kur kas daugiau. Turbūt. Tačiau tai, ką prezidentas darė pastaruoju metu — ypač vetuodamas absurdiškus ir Lietuvai labai pavojingus įstatymus bei skelbdamas naujos politikos būtinumą — teikia daug naujų vilčių. Esu sakęs anksčiau ir dabar pakartosiu: norėčiau visomis jėgomis paremti prezidentą visuose išmintinguose jo veiksmuose ir projektuose. Ir viltingai žvelgiu į rudenį.

— Ar tikslu kaltinti išeiviją dėl nelabai vykusios sutarties su „Williams International Inc.", kai klaidos priskirtinos visokiems „babiliams" ir jiems panašiems?

— „Williams" istorija pamokanti ir mums, ir išeivijai. Tokio absurdo ir gėdos, tikiuosi, mes daugiau nepatirsime. Gyvenimas jau parodė, kas buvo ir yra teisus šioje istorijoje. Gyvenimas taip pat jau parodė, ar buvau teisus aš pats, griežtai kritikuodamas Lietuvos valdžią ir jos patarėjus dėl pražūtingų šio sandorio pasekmių, tarp jų — ir pasekmių švietimui, mokslui; daugiamilijoniniai „Williams" nuostoliai, kuriuos šiandien priversta dengti Lietuvos valdžia, yra dalis to bumerango, kuris atsigręžė prieš mus visus, neapeidamas mokslo ir švietimo. Kur mus atvedė ši valdžios politika, šiandien akivaizdu visiems, gyvenantiems Lietuvoje ir, manau, daugeliui, gyvenančių svetur, išskyrus šios politikos autorius, vykdytojus, rėmėjus ir patarėjus. Jie, manau, gavo savo „pelno" dalį — ši dalis gal dar paaiškės.

— Kokia Jūsų nuomonė dėl aštrios užsienio lietuvių reakcijos į Jūsų straipsnius ir suruoštas Vilniaus u-to studentų demonstracijas, išeinant iš universitetui teikiamų teisių bei kitų pastangų, galbūt susietų su jūsų pasitraukimu (ar išjungimu) iš rektoriaus pareigų?

— Mano nuomonė apie šiuos kai kurių išeivijos veikėjų veiksmus tokia pat prasta, kaip ir apie „Williams" sandorį ir jo iniciatorius. Apskritai, keista matyti tokius kolektyvinius „atvirus laiškus", ateinančius maždaug po metų ne iš kur kitur, o iš Amerikos ir labai primenančius sovietines kitaip mąstančių pasmerkimo akcijas. Šie laiškai surašyti taip negrabiai, su tokiu prastu ir aiškiu politiniu užsakymu, kad net nesinori jų komentuoti. Nei jų klaidų, nei ten sužertų į vieną krūvą nesąmonių. Gal tik šia proga priminsiu, kad apie 90 proc. Lietuvos žmonių pasmerkė šį nelemtą sandorį; nuo jo galiausiai atsiribojo Lietuvos prezidentas ir ministras pirmininkas. Šį gėdingą farsą pavyzdine apgavyste pavadino autoritetingiausi naftos verslo tarptautiniai ekspertai ir net amerikietis Pasaulio banko Lietuvoje atstovas.

Vilniaus universiteto studentų protesto akcija, kurią atvirai ir nedvejodamas palaikiau (kaip tą darė ir šioje akcijoje dalyvavę Nepriklausomybės akto signatarai, Sąjūdžio lyderiai, tarp kitų asmenybių — poetas Justinas Marcinkevičius, profesorė Viktorija Daujotytė, daugelis kitų didelį autoritetą Lietuvoje turinčių žmonių), kaip tik ir buvo tas pilietinio sąmoningumo įrodymas, išjudinęs visą Lietuvos visuomenę.

Ginti mokslą ir švietimą nuo nešvarios politikos, kviesti visuomenę nesusitaikyti su blogiu, sakyti tiesą apie mūsų gyvenimą ir jį taisyti — buvo ir išlieka Universiteto ir jo rektoriaus teisė ir šventa pareiga. Šią teisę, laisvę ir pareigą turėtų labiausiai suvokti žmonės, kurie dažnai pagrįstai didžiuojasi Amerikos demokratija, piliečių teisėmis ir laisvėmis. Taip pat ir laisve kartu su studentais ir dėstytojais viešai protestuoti prieš mūsų gyvenimo nuskurdinimą, mokslo ir švietimo pažeminimą. Vakarų Europoje ši teisė ne tik gerbiama, bet ir griežčiausiai saugoma. Ji lemia šalies ateitį ir negali būti aukojama jokiems nešvaraus biznio ir nešvarios politikos, tiksliau — nešvarių politikų interesams.

O iš užsakymu paskelbtų „atvirų laiškų" matyti, kad jų autoriai visiškai nesuvokia universitetų autonomijos Europoje priimta prasme, jie kalba apie autonomiją tarsi galiojančią tik universiteto kieme. Visa tai rodo stebėtiną šių autorių provincialumą ir beviltišką atitolimą nuo realaus Lietuvos gyvenimo. Ypač įspūdinga man pasirodė tokia šių autorių filosofija: jei mums nepatinki, turi pasitraukti; jei mąstai ne taip, kaip mes, esi nepatriotas. Būtų tikrai įdomu, jei išeivijos veikėjai pradėtų įsakmiai nurodinėti, kaip mes turime gyventi, elgtis ir galvoti, o Lietuvoje gyvenantys taip pat įsakmiai aiškintų, kas vertas ar nevertas būti kokios nors išeivijos bendruomenės lyderiu arba, pavyzdžiui, išeivijos laikraščio redaktoriumi. Tai, kad ir vieni, ir kiti gali kritiškai vieni kitus vertinti, net ironizuoti ar pasijuokti, „atvirų laiškų" autoriams, matyt, yra ir svetima, ir nesuvokiama. Ką gi, laikas parodys — kaip ir „Williams" istorijoje — kas buvo ir yra teisus, o kas klydo. Bet ir klysti — žmogiška. Tik nereikia taip sovietiškai smerkti ir teisti.

Kartos keičiasi. Ateina naujos, labiau išprususios, turinčios platesnį akiratį ir vis mažiau prietarų, įkaltų į smegenis tabu ir stereotipų. Dėl to ir verta gyventi, daryti prasmingus darbus ir nekreipti dėmesio į jokius užsakytus „atvirus laiškus". Ir, žinoma, nuoširdžiausiai bendrauti ir bendradarbiauti su visais išeiviais, kurie išsaugojo sveiką nuovoką, išmintį ir nepolitizuotą atvirą požiūrį į Lietuvą ir visus jos žmones. O gal dar kartais ir talkina. Už tai — didelis ačiū.

Prašau priimti mano gražiausius linkėjimus ir per Jūsų dienraštį perduoti juos visiems Jūsų skaitytojams.

Dėkoju už suteiktą man galimybę atsakyti į Jūsų klausimus.

Dėkojame už atsakymus.

Kalbėjosi
Danutė Bindokienė

A.†A.
MARIA L. PAUPERIENĖ

Paskutinius metus gyveno pas sūnų Joną Kalifornijoje.

Mirė 2000 m. rugpjūčio 22 d. sulaukusi 89 metų.

Gimė Jurbarke, Jono ir Karolinos Smetonių dukra; kur ir baigė gimnazijos mokslus. Amerikoje išgyveno 52 metus.

A.a. Maria buvo a.a. kun. Jono Paupero našlė ir išaugino tris sūnus. Nuliūdę liko: sūnus Jonas ir žmona Waltraud, dukterėčia Monica, sūnėnas Mark ir žmona Jessica Kalifornijoje ir sūnus Martynas su žmona Astrida, Oak Lawn, IL.

Velionė pašarvota sekmadienį, rugpjūčio 27 d. nuo 1 v. p.p. iki 5 v.v. Kosary Funeral Home laidojimo namuose, 9873 S. Kedzie, Evergreen Park, IL. Budėtuvės 7 val. vakaro Ziono evangelikų liuteronų bažnyčioje, 9000 S. Menard, Oak Lawn, IL.

Laidotuvių pamaldos pirmadienį, rugpjūčio 28 d. 10 val. ryto Ziono bažnyčioje. Po pamaldų a.a. Maria bus palaidota Bethania kapinėse. Vietoje gėlių šeima prašo aukas skirti Ziono parapijos tikslams.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: **sūnūs, vaikaičiai ir kiti giminės.**

Laidotuvių direktorius — **Kosary Funeral Home. Tel. 708-499-3223.**

A.†A.
ANTHONY MARK MARKAUSKAS

Gyveno Burbank, IL. Mirė 2000 m. rugpjūčio 23 d. sulaukęs 67 metų.

Nuliūdę liko: žmona Clara, dukros: Dana Houpy, Vida, žentas Drake Reid, Loretta, žentas Rick Pettit, Rhonda, žentas David Sellers, Lynn Booe ir Chris Tarvidas; dešimt anūkų; brolis Vito Markas ir jo žmona Amy; sūnėnai: Anthony Markas, Anthony Paull ir Thomas Paull.

Velionis pašarvotas penktadienį, rugpjūčio 25 d. nuo 2 v. p.p. iki 9 v.v. Lawn Funeral Home laidojimo namuose, 7909 State Rd., Burbank, IL. Laidotuvės šeštadienį, rugpjūčio 26 d. Iš laidojimo namų Velionis bus atlydėtas 9 val. ryto į St. Albert the Great bažnyčią, kurioje 9:30 val. ryto bus atnašaujamos šv. Mišios už jo selą Po Mišių Velionis Anthony bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuliūdusi šeima.

Laidotuvių direkt. Lawn Funeral Home, Ltd. Tel. 708-636-2320.

„VAIKO VARTAI Į MOKSLĄ" DĖKOJA

A.a. Viktoro Degučio, mirusio 2000 m. liepos 6 d. Cleveland, Ohio atminimui, laidotuvių metu „Vaiko Vartai į mokslą" — Lietuvos benamiams vaikams aukojo šie asmenys:

J. ir D. Abriani, A. ir A. Baliūnai, I. ir T. Beržinskai, E. Brazauskas, R. Bridžius, G. ir V. Bučmiai, Clevelando Lietuvių Pensininkų klubas, G. ir R. Gaškai, J. Grabner, J. Jurevičius, V. ir L. Jurevičiai, G. Karsokienė, dr. M. ir E. Laniauskai, V. ir A. Laniauskai, R. Laniauskas, S. Laniauskienė, M. Mikonienė, O. Naumanienė, A. Nevulis, V. ir A. Petukauskai, M. ir D. Pyle, V. ir O. Rociūnai, A. Saxa, dr. E. ir R. Šilgaliai, dr. R. ir R. Šilkaičiai, V. Sniečkus, R. ir Z. Sodeikai, V. Spirikaitienė, D. ir D. Staniškiai, P. ir N. Staniškiai, dr. V. ir dr. R. Staniškiai, P. ir Z. Stungiai, A. Totoraitienė, J. ir B. Vasariai, J. ir S. Vyšnioniai, D. ir K. Weiss, R. ir S. Žiedoniai, V. ir V. Žiedoniai, R. ir A. Zorskai, R. Zylė. **Iš viso $1,035.**

Nuoširdi padėka aukojusiems, o šeimai ir artimiesiems — gili užuojauta.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Visiems savo prenumeratoriams išsiuntinėjome bilietėlius, kuriuos nusipirkus galima išlošti piniginius prizus per „Draugo" pokylį rugsėjo 17 d. Primename jums ir raginame surasti tuos bilietėlius, juos užpildyti ir atsiųsti mums jų šakneles.

Inžinierius Kęstutis Ječius, Pasaulio lietuvių centro valdybos pirmininkas, St. Džiugo fondui padovanojo knygų ir kitokių leidinių, kurie bus pasiųsti į Raseinių viešąją biblioteką.

ALB RADIJAS

„Didelis darbas yra paruošti per metus 52 radijo valandėlių programas. Programų vedėjai ir pranešėjai tą darbą dirba grįžę iš darbo, kartais gana pavargę ir nedamiegoję...". Taip kadaise rašė Vl. Selenis „Draugo" dienraštyje. Vl. Selenio žodžiai yra pakartoti Amerikos lietuvių balso radijo klubo (Detroit, Michigan) 25 metų sukakties leidinyje. Šis leidinys ir kita klubo archyvinė medžiaga neseniai pasiekė Čikagoje veikiantį Lituanistikos tyrimo ir studijų centrą.

„1945 m. įsteigtas ALB radijo klubas dirbo tam, kad išlaikytų radijo valandėlę", rašoma sukaktuviniame leidinyje. Tenka pasakyti, kad ALB rūpinosi ne vien radijo valandėlės išlaikymu, bet ir kitais kultūriniais ir visuomeniniais reikalais. Ilgų metų virtinėje klubo sudėtyje reiškėsi chorai, oktetai, sekstetai, kvartetai ir t.t. ALB sėkmingai rengė koncertus, pobūvius, gegužines ir pan. ALB radijo programos girdimos Detroito ir Windsoro (Kanada) miestuose ir plačiose apylinkėse.

Gautoje siuntoje yra klubo veiklą aprašančių leidinių, laiškų, renginių programų, susirinkimų protokolų, revizijos komisijų aktų, skelbimų, pranešimų ir radijo programų magnetinių įrašų. Gauta medžiaga kataloguojama, o radijo programų įrašai perrašomi į kitas juosteles, siekiant ilgesnio išlaikymo užtikrinimui.

Dabartinis ALB radijo programos redaktorius Kazys Gogelis, be kita ko rašo: „Taip pat noriu priminti, kad Jums šių gabaliukų prisiuntimas nereiškia mūsų darbo pabaigos".

Linkėtina ALB (Detroit, Mich.) radijo klubui ir jo vadovams tolimesnės sėkmės ir ištvermės. **ptr.**

Solisto Virgilijaus Noreikos jubiliejinis 65 metų sukakties koncertas ivyks š. m. rugsėjo 24 d., sekmadienį, 3 val.p.p. Jaunimo centre. Fortepijonu akompanuos maestro Alvydas Vasaitis. Programoje girdėsime keletą klasikinių operų arijų, o taip pat ir publikos mėgiamų pasaulinių kompozitorių dainų. Koncertą rengia Lietuvių opera ir kviečia nedelsiant apsirūpinti bilietais. Juos galima įsigyti „Seklyčioje", 2711 W. 71st Str., Chicago. Skirkime šią sekmadienio popietę koncertui, kokių retai išgirstame. Savo dalyvavimu pagerbsime jubiliatą, puoselėjusį ir vis dar tebepuoselėjantį dainos meną Tėvynėje, o po nepriklausomybės atgavimo ir pas mus, išeivijoje.

Vasaros pabaiga Dainavoje – pats gražiausias laikas. Rugsėjo 5-10 d. ten vyks Lietuviškų studijų savaitė, jau 44-ąjį kartą rengiama Lietuvių fronto bičiulių. Įdomūs paskaitininkai, diskusijos, graži gamta, poilsis. Norintieji dalyvauti dar gali registruotis, rašydami Marytei Petrulienei: 37668 N. Laurel Park Dr., Livonia, MI 48152. Arba galima skambinti tel. 734-953-9182.

Pranas Jurkus, Stasys Dubauskas ir Algis Kazlauskas sudaro Amerikos Lietuvių Tarybos politinės akcijos planavimo komisiją. Komisija yra turėjusi daug pasitarimų ir paruošė ilgalaikės politinės akcijos programą. Praeitą šeštadienį komisija pristatė sudarytą programą, kurią ALTo valdyba vienbalsiai parvirtino.

Visuotinį narių susirinkimą rugpjūčio 27 d., sekmadienį, 12 val. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje „Gintaro" salėje šaukia filatelistų draugija „Lietuva". Po susirinkimo – kavutė ir pabendravimas. Bus padaryta visų susirinkimo dalyvių nuotrauka spaudai. Kviečiame draugijos narius bei visus kitus asmenis, kurie domisi Lietuvos filatelija, susirinkime dalyvauti.

Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba praneša, kad šį šeštadienį ALTo patalpose vyks pasitarimas su estų ir latvių atstovais dėl tolimesnės akcijos sugrąžinti į JAV biudžetą 20 mln. dol., skirtų Pabaltijo krašto gynybai, kuriuos kongreso narė Maxine Waters savo pataisa (amendment) nubraukė. Pasitarimas prasidės 9:30 val.r.

Kas naujo „Draugo" knygynėlyje

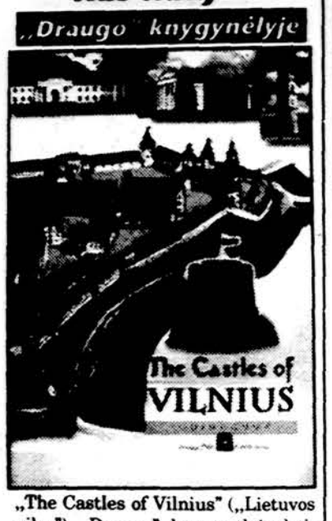

„The Castles of Vilnius" („Lietuvos pilys") „Draugo" knygynėlyje kainuoja 5 dol., su persiuntimu – 8.95 dol.

„VILNIAUS PILYS"

Tai naujas leidinukas, išleistas 2000 metais anglų kalba. Autorius – Kazys Almenas, leidėjas – Edmundas Kulikauskas, išleido draugija „Pilis". Spalvotas iliustruotas viršelis, kurį paruošė ir iliustravo Rolandas Rinkūnas. Tiražas – 3,000 egzemplioriū.

Su istorine įžanga pateikiama svarbiausių įvykių, pradedant Mindaugo Vilniaus katedros pastatymu 1251 m., istorinė lentelė. Spausdinant puikias iliustracijas aprašomas visas Gedimino pilies kompleksas. Aprašoma Vilniaus panorama. Pažymėtina, kad šių pilių (žemutinės ir aukštutinės) įkūrėjas buvo valdovas Gediminas, paminimas jo legendinis staugiančio Geležinio vilko sapnas. Autorius taip pat aprašo istorinę Vilniaus katedrą. Čia tai 800 metų Lietuvos valstybingumo įrodymas! Nuostabios Vilniaus katedros lobio iliustracijos – auksinės taurės ir kt, taip pat Šv. Kazimiero sidabrinis karstas, esąs Šv. Kazimiero koplyčioje, karalienės Barboros Radvilaitės portretas ir jos vyro karaliaus Žygimanto Augusto profilio antspaudas piniginėse monetose. Taip pat yra kitų pastatų, muziejų iliustracijų, valdovų rūmų modelis. Tai sukuria Lietuvos sostinės įvaizdį ir praeities didingumą.

Pasikalbėjus asmeniškai su leidėju, sužinota, kad šis leidinukas šiuo metu ruošiamas lietuvių kalba, o vėliau bus išverstas į kitas kalbas. Draugija „Pilis" pasiryžusi panašaus pobūdžio leidinukus išleisti ir apie visas Lietuvos pilis.

Galima drąsiai pasakyti, kad tokio pobūdžio leidiniai sujudins turizmą visoje Lietuvoje. Sėkmės!

Algis Liepinaitis

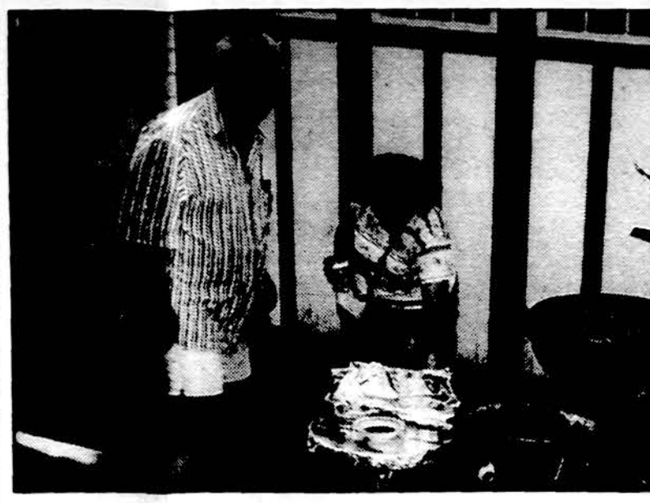

Vyriausias dešrelių kepėjas Teodoras Rudaitis (kairėje) dalinasi patirtimi su tik prieš porą metų iš Lietuvos atvykusiu ALIAS Čikagos skyriaus nariu Juozu Naujoku ir jo žmona Janina.

Svetingas vasarvietės šeimininkas Algirdas Marchertas.

GEGUŽINĖ MICHIANOJE

Vasara – gegužinių metas. Nuo seno šią tradiciją puoselėja ir Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos (ALIAS) Čikagos skyrius. Kažkada jos vykdavo Union Pier Jonikų sodyboje, kur susirinkdavo iki 80-ties žmonių. Vėliau gegužinės buvo ruošiamos kartu su golfo turnyrais. Po žaidimų visi rinkdavosi neseniai amžinybėn iškeliavusio inžinieriaus Kęstučio ir daktarės Meilutės Biskių sodyboje.

Tai – jau tolima praeitis. Keletą metų gegužinės apskritai nebuvo rengiamos. Kol 1976 m. naujai išrinktas ALIAS Čikagos skyriaus pirmininkas Teodoras Rudaitis kartu su energinga valdyba ryžosi vėl šią tradiciją atgaivinti. Ir taip nuo 1997 metų gegužinės kasmet vyksta puikioje Rudaičių - Marchertų vasarvietėje prie Michigano ežero Michianoje, MI.

Nors šią vasarą ALIAS Čikagos skyriaus gegužinė turėjo rimtą konkurentą – tą patį sekmadienį, liepos 23 d., vyko Ateitininkų gegužinė Lemonte, susirinko rekordinis šiai sodybai dalyvių skaičius. Oras buvo puikus. Ežero vanduo šiltas, maistas skanus. Patyrę dešrelių kepėjai Algirdas Marchertas ir Teodoras Rudaitis šias pareigas sėkmingai atlieka jau ketvirtą kartą. Nenusileidžia jiems ir nuolatinės šeimininkės Raminta Marchertienė, Laima Patašienė, Aurelija Dobrovolskienė. Šiemet ruošiant maistą joms talkino naujoji valdybos iždininkė Birutė Mickevičienė bei sąjungos narys Rimantas Žukas su žmona Laimute. Buvo muzikos, žaidėme badmintoną, ilgai šnekučiavomės. Kai kas net spėjo apsirūpinti mėlynėmis ir medumi netoliese esančiame ūkyje.

Neskaičiavome, kurių buvo daugiau – Amerikos senbuvių ar trečios kartos atvykėlių, gal apylygiai. Bet smagu buvo visiems.

Aurelija Dobrovolskienė

Kai pokalbiui susėda du rimti vyrai kaip Albertas Kerelis (kairėje) ir profesorius Romas Viskantas, – lauk naujų idėjų.

Lietuvišką alų bando Pranas Naris (kairėje) ir naujasis „Technikos žodžio" redaktorius Vytautas Peseckas.

LKD RĖMĖJAI JUNGIASI Į SEIMO RINKIMUS

Šį rudenį spalio mėnesį vyks rinkimai į Lietuvos Respublikos Seimą. Kurios politinės partijos, o jų, kaip žinia, yra labai daug, į savo pusę pritrauks daugiau balsuotojų ir kokios krypties matysime būsimojo Seimo sudėtį, tai nulems ir tolimesnį Lietuvos demokratėjimo, ekonominio augimo bei socialinio teisingumo kelią krašte.

Per praėjusius ketverius metus Seimo daugumą turėjo dešinieji: Tėvynės Sąjunga (Lietuvos konservatoriai) sudarė sąjungą (koaliciją) su Krikščionimis Demokratais ir tuo būdu užsitikrino Seimo daugumą. Deja, dešiniųjų partijų sudaryta vyriausybė nebuvo užtektinai produktyvi, neišpildė rinkėjams duotų pažadų ir neatliko tiek darbų, kiek iš jų buvo tikėtasi. Į kadencijos pabaigą ir pati dešiniųjų partijų sąjunga (koalicija) ėmė braškėti, kol, pagaliau, praėjusį pavasarį ir visai nutrūko. Skilimas bei politinė diferenciacija pasireiškė tiek Tėvynės sąjungos, tiek ir Krikščionių Demokratų partijoje nuvedusi, kaip žinia, į naujų partijų bei grupuočių atsiradimą.

Kad ir kiek buvo dėta pastangų išlaikyti vieningą Krikščionių Demokratų partiją, to padaryti nepavyko. Kaltinimai vieniems ar kitiems dėl įvykusio fakto šiuo metu būtų beprasmiai. Matome dvi skirtingas partijas, kurios savo principus grindžia tomis pačiomis krikščioniškomis vertybėmis — tiek konservatyvieji Krikščionys Demokratai, tiek ir Moderniųjų KD sąjunga. Nepasitenkinimo dėl tokio vidinio irimo matome tiek krašte, tiek ir išeivijoje. O tai kelia nemažai susirūpinimo ir dėl pačių Seimo rinkimų išdavų. Kokios bus Krikščionių Demokratų perspektyvos pasiekti minimalią penkių procentų persvarą daugmandatėse apygardose ir kokį kandidatų skaičių pavyks išvesti vienmandatėse, į kurias viltis deda abi grupės? Daug kas priklausys nuo to, kokia strategija bus panaudota rinkimuose ir kokių bendrų susitarimų pavyks pasiekti. Tikėkime, kad paskutiniu momentu sveikas protas nugalės, ir bendrų interesų verčiamos, partijos bus priverstos bendradarbiauti vienos su kitomis.

Pereitų rinkimų į Seimą metu Lietuvos KD rėmėjai išeivijoje buvo aktyviai įsijungę į rinkiminį procesą — sutelkė nemažai aukų, stipriai parėmė tiek pavienius kandidatus, tiek ir pačią Krikščionių Demokratų partijos rinkiminę akciją. Išeivijos suteikta finansinė parama buvo panaudota spaudos reklamai, plakatams bei visokeriopai smulkiai rinkiminei reklamai, kuri sėkmingai yra naudojama šiame krašte. Tokia parama pereitą kartą buvo įmanoma todėl, kad visuomenė suprato reikalo svarbą, dosniai atsiliepė į LKD rėmėjų kreipimąsi, nelikdama šiam tikslui abejingi. Kiek ši parama prisidėjo prie rinkimų laimėjimų, sunku būtų nustatyti, bet iš Lietuvos gauti pasisakymai liudijo, kad parama ir už ją panaudotos rinkiminės priemonės buvo vaisingos.

Šie Seimo rinkimai, kaip dabar jau galima prognozuoti, nei vienai Krikščionių Demokratų grupei lengvų pergalių nežada. Dešiniųjų partijų sudaryta vyriausybė ekonominio krašto gyvenimo nepajėgė pakelti. Pačioje vyriausybėje dažnai keistėsi ministrai, o paskutiniu metu ir premjerai, tad ir darbas lyg girgždančiais ratais važiavo, kariaujant ne vien su opozicija, bet ir savitarpy. Paskutiniais keliais mėnesiais premjero A. Kubiliaus vadovaujama vyriausybė, matyt, pasiekė geresnių ekonominių rodiklių, bet visa tai yra per mažai ir pavėluotai, kad tai turėtų didesnės įtakos rinkimams. Krašte vis dar vyrauja pesimistiškos nuotaikos, dar vis yra daug skurstančių; opozicijai to tik ir reikia: rinkėjams prižada aukso kalnus ir iš džiaugsmo trina rankas, matydami artėjančią lengvą pergalę.

Vienybės stoka ir skilimai dešiniųjų partijose nekaip nuteikia rėmėjus išeivijoje ir paramos Seimo rinkimams šį kartą nebus lengva sutelkti. Ateitis parodys, ar grupinis Krikščionių Demokratų ėjimas į rinkimus atneš dešiniesiems daugiau naudos, ar žalos. Tikėkime, kad jų taktiniai ėjimai nebus pragaištingi nei konservatyviesiems Krikščionims Demokratams, nei modernistų grupei. Galutinis tikslas lieka tas pats — kuo daugiau atstovų matyti tiek iš vienų, tiek ir iš kitų pusės ateinančiame Seime, ir to turėtume siekti.

Lietuvos Krikščionių Demokratų sambūrio valdyba nutarė remti pavienius kandidatus, kurie, jų manymu, yra verti paramos, o taip pat priklauso, ir kiek jie rodys galimybių vienmandatėse apygardose laimėti rinkimus. Remsime tiek vienus, tiek ir kitus gerus kandidatus. Svarbu yra kandidato asmuo, jo krikščioniškomis vertybėmis pagrįsta politinė mąstysena, jo krikščioniškai demokratiškas žvilgsnis į Lietuvos ateitį.

Tikimės, kad LKD remėjai neliks abejingi sambūrio valdybos atsiųstam laiškui. Suprasdami ir tinkamai įvertindami dabartinę Krikščionių Demokratų partijos diferenciaciją, rėmėjai priims tai, kaip šių dienų neišvengiamybę, pritars valdybos daromiems sprendimams ir dosniai prisidės savo auka, kad Krikščioniškoji Demokratija Lietuvoje gyvuotų ir stiprėtų ne vien rinkimų metu, bet nuolatos teiktų vilties ir vestų lietuvį Tėvynėje į šviesesnę ateitį.

Jei sambūrio valdybos atsiųstas laiškas ko nors nepasiektų, malonėkite Seimo rinkimams skirtą auką pasiųsti sambūrio valdybos iždininkui šiuo adresu: Vladas Sinkus, 1160 Amber Dr., Lemont IL. 60439. Čekį rašyti: Lithuanian American Policy Forum, Inc. (arba) LKD Rėmėjų Sambūris. **J. Končius**

Skelbimai

• **Amerikos Lietuvių radijas,** vad. Anatolijus Šlutas – kiekvieną sekmadienį **7 v.r. per WCEV 14.50 AM. Tel. 773-847-4903,** adresas: 4459 S.Francisco, Chicago, IL 60632.

• **Floridoj mirus a.a. Stefai Sviderskienei,** Bronė Rusteikienė (Westmont, IL) ir Veronica Matuzas (LaGrange, IL) jos atminimui aukoja po **$50** suteikti pagalbą sunkiai sergantiems ligoniams Lietuvoj. **Lithuanian Mercy Lift nuoširdžiai dėkoja už aukas.** (sk)

• **Akcijų, bonų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime** jums nuoširdžiai patarnaus, duodamas komiso nuolaidą, **Andrius Kurkulis, tel. 312-879-7751,** dirbąs su **First Albany Corp. Čikagoje. Iš JAV ir Kanados skambinkite veltui: tel. 1-888-879-7730.** (sk)

IRANSPAK
Specali nuolaida PINIGŲ persiuntimui
(Įstaiga Draugo pastate)
Tel. 1 773 838 1050

Paremkite DRAUGĄ ir Laimėkite bilietus į Vilnių
skrydį parūpino SAS

Vardas _____

Adresas _____

_____

Telefonas (_____) _____

AUKA 1 dol.

Galima įsigyti ir daugiau bilietų.
Iškirpkite atkarpėlę, pažymėkite kiek bilietų norite, ir siųskite su atitinkamos sumos čekiu.

_____ bilietų $_____

Laimingasis bilietas bus traukiamas DRAUGO pokylyje, **2000 rugsėjo 17 d.**

DRAUGAS
4545 W. 63rd ST,
CHICAGO, IL 60629